

COIMISIÚN NA gCOMHPHOBAL EORPACH

An Bhruiséil 19.9.2007
COIM(2007) 532 leagan deireanach

2007/0199 (COD)

Togra le haghaidh

RIALACHÁIN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

**lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 1775/2005 maidir le coinníollacha rochtana ar
líonraí tarchurtha gáis nádúrtha**

(arna thíolacadh ag an gCoimisiún)

{SEC(2007) 1179}
{SEC(2007) 1180}

MEABHRÁN MÍNIÚCHÁIN

Tá ról lárnach ag an leictreachas agus ag an ngás i ndea-chaighdeán saoil na hEorpa. Gan margadh Eorpach atá iomaíoch agus éifeachtach sa leictreachas agus sa ghás, beidh ar shaoránaigh na hEorpa praghsanna iomarcacha a íoc ar cheann de na riachtanais is bunúsaí atá acu. Tá an margadh sa leictreachas agus sa ghás ríthábhachtach d'iomaíochas na hEorpa ós rud é gur ionchur tábhachtach is ea fuinneamh do thionscal na hEorpa.

Thairis sin, tá margadh iomaíoch agus éifeachtach sa leictreachas agus sa ghás ina réamhchoinníoll chun dul i ngleic le hathrú aeráide. Ní fhéadfar, gan margadh atá ag feidhmiú go rianúil, meicníocht éifeachtúil do thrádáil astaíochtaí agus tionscal fuinnimh in-athnuaite a fhorbairt chun an cuspóir uailmhianach a chomhaontaigh an Chomhairle Eorpach a bhaint amach, is é sin gur ó fhoinsí in-athnuaite a fhaightear 20% de mheascán fuinnimh an AE faoi 2020.

Ar deireadh, tá margadh iomaíoch uile-AE sa leictreachas agus sa ghás ríthábhachtach chun cinnteacht soláthair fuinnimh na hEorpa a áirithiú, mar gur trí mhargadh iomaíoch uile-Eorpach amháin a chruthófar na comharthaí infheistíochta cuí agus a thabharfar rochtain chothrom ar an líonra do na hinfeisteoirí féideartha go léir, agus a chuirfidh dreasachtaí réadacha agus éifeachtúla ar fáil do na hoibreoirí líonraí agus do na gineadóirí araon chun go n-infheistoidh siad na billiúin Euro is gá san AE thar na fiche bliain atá le teacht.

Cuireadh tús le léirscaoileadh an mhargaidh leictreachais agus gáis timpeall 10 mbliana ó shin. I rith na tréimhse 10 mbliana sin, tá tairbhe bainte ag go leor de shaoránaigh na hEorpa as breis rogha agus breis iomaíochta, agus as feabhas ar sheirbhís agus ar shlándáil. Tá sé léirithe ag an measúnú a rinne an Coimisiún agus rialtóirí fuinnimh na hEorpa, áfach, go bhfuil go leor oibre le déanamh fós ar an bpróiseas chun fiormhargáí iomaíocha a fhorbairt. Níl rogha ceart soláthróirí ag go leor de shaoránaigh agus de ghnólachtaí an AE i ndáiríre. Ilroinnt an mhargaidh feadh teorainneacha náisiúnta, an méid mór comhtháthú atá déanta go ceartingearach agus comhchruinniú ard ar an margadh is cúis le heaspa an mhargaidh inmheánaigh.

Amhail ó tháinig na Treoracha atá ann faoi láthair maidir le leictreachas agus le gás i bhfeidhm in Iúil 2003, tá monatóireacht leanúnach déanta ag an gCoimisiún ar chur chun feidhme na dTreoracha sin agus ar an éifeacht atá acu ar an margadh, agus bhí sé i dteagmháil rialta leis na geallsealbhóirí go léir lena mbaineann. Go háirithe, tá tuarascáil tagarmharcála foilsithe ag an gCoimisiún bliain i ndiaidh bliana maidir le cur chun feidhme an mhargaidh inmheánaigh sa leictreachas agus sa ghás. D'eagraigh sé an Fóram um Rialáil Leictreachais i bhFlórans agus an Fóram um Rialáil Gáis i Maidrid, lena dtugtar le chéile go rialta aireachtaí, údarais rialála náisiúnta, an Coimisiún, oibreoirí córais tarchurtha, soláthróirí, trádálaithe, tomhaltóirí, ceardchumann, úsáideoirí an chórais agus malartáin cumhachta.

Ag deireadh 2005, ghair Comhairle Eorpach Hampton Court fíor-Bheartas Fuinnimh le haghaidh na hEorpa. Mar fhreagairt ar an ngairm sin d'fhoilsigh an Coimisiún an 8 Márta 2006 Páipéar Uaine maidir le Beartas Fuinnimh coiteann agus comhleanúnach a fhorbairt don Eoraip. Fuarthas 1 680 aighneacht le linn an chomhairliúcháin phoiblí. In 2005 chuir an Coimisiún tús le fiosrúchán faoi iomaíocht sna margaí gáis agus leictreachais. Bhí an fiosrúchán sin ina fhreagairt ar na cúraimí a bhí ag tomhaltóirí agus ag iontrálaithe nua san earnáil maidir le forbairt margaí mórdhiola sa ghás agus sa leictreachas agus le rogha teoranta do thomhaltóirí. Ghlac an Coimisiún Tuarascáil Chríochnaitheach an fhiosrúcháin, an

10 Eanáir 2007, in éineacht le pacáiste cuimsitheach beart chun Beartas nua Fuinnimh a bhunú don Eoraip.

Chuir an Teachtaireacht ón gCoimisiún, an 10 Eanáir 2007, dá ngairtear "Beartas Fuinnimh le haghaidh na hEorpa"¹ béim ar an tábhacht leis an margadh inmheánach sa leictreachas agus sa ghás nádúrtha a thabhairt chun críche. Bhí tuarascáil chuimsitheach ar an margadh inmheánach, torthaí críochnaitheacha an fhiosrúcháin a rinneadh ar earnáil na hiomaíochta agus grinn-athbheithnithe ar staid an mhargaidh náisiúnta gáis agus leictreachais mar bhunús leis an Teachtaireacht seo. Go comhthreomhar, tá measúnú iarmharta déanta ag an gCoimisiún chun scrúdú a dhéanamh ar na roghanna beartas a bhfuil baint acu le tabhairt chun críche an mhargaidh inmheánaigh sa ghás agus sa leictreachas. Bhí comhairliúchán leis na geallsealbhóirí san áireamh sa mheasúnú iarmharta. Rinne eagraíochtaí a bhfuil fréamhacha acu i 19 dtír 339 ceistneoir a líonadh ar an iomlán. Ina theannta sin, fuarthas 73 ceistneoir ó eagraíochtaí nach bhfuil ceangal acu le haon tír ar leith. Cuireadh 56 geallsealbhóir breise faoi agallamh, cuideachtaí den chuid is mó a ndéanfadh díchuachadh ar a gcuid sócmhainní nó ceanglais bhreise trédhearcachta dífeair dóibh.

Thug Comhairle Eorpach an Earraigh 2007 cuireadh don Choimisiún bearta breise a mholadh, go háirithe:

- deighilt éifeachtúil idir na gníomhaíochtaí a bhaineann le soláthar agus táirgeadh agus oibriú na líonraí;
- comhchuibhiú breise a dhéanamh ar na cumhachtaí agus neamhspleáchas na rialtóirí náisiúnta fuinnimh a threisiú;
- meicníocht neamhspleách a bhunú ionas go bhféadfaidh na rialtóirí náisiúnta oibriú i gcomhar le chéile;
- meicníocht a chruthú chun go bhfeabhsóidh na hoibreoirí córais tarchurtha an comhordú a dhéantar ar oibriú na líonraí agus ar shlándáil na greille, trádáil trasteorann agus oibriú na greille; agus
- breis trédhearcachta in oibríochtaí an mhargaidh fuinnimh.

Chuir an Chomhairle Eorpach béim freisin ar an ngá le cinnteacht soláthair a neartú i ndlúthpháirt idir na Ballstáit.

Mar chuid dá Rún maidir leis na hIonchais atá i ndán don mhargadh inmheánach sa ghás agus sa leictreachas a glacadh an 10 Iúil 2007 léirigh Parlaimint na hEorpa tacaíocht láidir ar an leibhéal polaitiúil i bhfabhar comhbheartais fuinnimh agus bhí sí den tuairim, go háirithe, gur "díchuachadh ar an úinéireacht tarchurtha an uirlis is éifeachtúla chun infheistíocht i mbonneagair a chur chun cinn i slí neamh-idirdhealaitheach, chun rochtain chothrom a chinntiú ar an ngreille d'iontrálaithe nua agus trédhearcacht sa mhargadh a chur chun cinn". Chuir an Parlaimint in iúl, áfach, go mbeidh gá le bearta eile freisin agus go m'bfhéidir go mbeadh gá le cur chuige atá éagsúil i bpáirt i ngeall ar na difríochtaí idir na margaí sa leictreachas agus sa ghás. D'iarr Parlaimint na hEorpa freisin "an comhar idir na rialtóirí

¹ COIM(2007) 1.

náisiúnta ar leibhéal an AE a fheabhsú le heintiteas AE mar shlí chun cur chuige níos Eorpaí a chur chun cinn i leith na rialála a dhéantar ar shaincheisteanna trasteorann".

Chuir Comhairle Rialtóirí Fuinnimh na hEorpa (CEER - *Council of European Energy Regulators*) fáilte roimh Theachtaireacht an Choimisiúin an 10 Eanáir, agus thacaigh sí go láidir leis an ngairm ar reachtaíocht nua AE chun an tionscadal um mhargadh fuinnimh amháin a chur sa siúl arís. An 6 Meitheamh 2007, d'fhoilsigh Rialtóirí Fuinnimh na hEorpa sraith de shé pháipéar inar ghlac siad tuairim maidir leis na príomh-shaincheisteanna sa reachtaíocht nua fuinnimh. Thacaigh siad, go háirithe, le tograí an Choimisiúin maidir le maoirseacht neamhspleách rialála a bheadh neartaithe ag an leibhéal náisiúnta agus AE, agus maidir le díchuachadh éifeachtúil ar na líonraí tarchurtha. Ba shoiléir gur mhol na rialtóirí gur chóir go mbeadh díchuachadh ar an úinéireacht tarchurtha, i bprionsabal, ar an tsamhail is tábhachtaí i reachtaíocht nua an AE agus go mbeadh feidhm aige maidir le leictreachas agus le gás.

Cuireadh na heilimintí sin san áireamh go hiomlán agus na tograí seo á dtarraingt suas, agus tugtar achoimre orthu thíos.

1. DEIGHILT ÉIFEACTÚIL IDIR NA GNÍOMHAÍOCHTAÍ A BHAINNEANN LE SOLÁTHAR AGUS TÁIRGEADH AGUS OIBRÍOCHTAÍ NA LÍONRAÍ

1.1. Ní leor na forálacha díchuachta atá ann chun margadh rianúil a chinntiú

Ceanglaíonn an reachtaíocht atá ann faoi láthair go mbeidh oibríochtaí na líonraí deighilte go dlítheanach agus go feidhmiúil ó ghníomhaíochtaí a bhaineann le soláthar agus giniúint nó le táirgeadh. Tá an ceanglas seo comhlíonta go dtí seo ag na Ballstáit trí struchtúir éagsúla eagraíochta a chur i bhfeidhm. Chruthaigh roinnt Ballstát cuideachta atá deighilte go hiomlán leithleach ar mhaithe le hoibriú na líonraí, agus chruthaigh roinnt eile eintiteas dlítheanach laistigh de chuideachta chomhtháite. Bhí tionchar dearfach ag na ceanglais a bhaineann le díchuachadh dlítheanach agus feidhmiúil ar theacht chun cinn na margaí iomaíocha leictreachais agus gáis i mBallstáit áirithe.

Is léir ón taithí, áfach, go gcruthaítear trí chineál fadhbanna nuair is eintiteas dlítheanach laistigh de chuideachta chomhtháite é oibreoir an chórais tarchurtha.

Ar an gcéad dul síos, féadfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha caitheamh níos fearr lena chuideachtaí cleamhnaithe ná mar a chaitear le tríú páirtithe atá san iomaíocht leo. Is amhlaidh mar atá, go bhféadfaidh cuideachtaí comhtháite úsáid a bhaint as sócmhainní na líonraí chun deacrachtaí a chruthú d'iomaitheoirí atá ag iarraidh ionad a ghlacadh sa líonra. Is é an bhunchúis leis seo nach réitíonn díchuachadh dlítheanach agus feidhmiúil an choinbhleacht leasa a bhíonn laistigh de chuideachtaí comhtháite trína bhfuil sé d'aidhm ag na leasanna soláthair agus táirgthe a gcuid díolachán agus a gcionroinnt sa mhargadh a uasmhéadú nuair atá sé de dhualgas ar oibreoir an líonra rochtain neamh-idirdhealaitheach a chur ar fáil d'iomaitheoirí. Ní féidir an choinbhleacht leasa seo a smachtú trí rialú mar nach féidir monatóireacht a dhéanamh ar neamhspleáchas an oibreora córais tarchurtha laistigh de chuideachta chomhtháite gan rialáil atá ródhian agus treallúsach a dhéanamh.

Ar an dara dul síos, de réir na rialacha díchuachta atá ann faoi láthair, ní féidir rochtain neamh-idirdhealaitheach ar fhaisnéis a ráthú mar nach féidir a chinntiú go héifeachtúil nach

sceithfidh na hoibreoírí córais tarchurtha faisnéis fogair faoin margadh chuig brainse na giniúna nó chuig brainse an tsoláthair laistigh den chuideachta chomhtháite.

Ar an tríú dul síos, cuirtear dreasachtaí infheistíochta laistigh den chuideachta chomhtháite as a riocht. Ní fhaigheann oibreoírí na líonraí atá comhtháite go ceartingearach aon ghríosú maidir leis na líonraí a fhorbairt ar mhaithe leis an margadh, ag a mbeadh mar thoradh, go n-éascófaí do chuideachtaí eile ag leibhéal an tsoláthair agus ag leibhéal na giniúna ionad a ghlacadh sa líonra; a mhalairt ar fad, mar go rachaidh sé chun tairbhe dóibh teorainn a chur le hinfeistíocht nua nuair is iad a gcuid iomaitheoirí a bhainfidh leas as agus iomaíocht nua a chruthú i "margadh baile" an tsealbhóra. Ina ionad sin, is é an claonadh a bhíonn le cinntí infheistíochta a dhéanfaidh cuideachtaí atá comhtháite go ceartingearach go mbíonn siad claonta i dtreo riachtanais na gcuideachtaí cleamhnaithe go minic. Ní bhíonn mórán suime ag cuideachtaí den sórt sin idirnascadh breise ná toilleadh breise allmhairithe gáis a chruthú, dhá rud a chuidíonn le breis iomaíochta a chruthú i margadh baile an tsealbhóra agus chun aimhleasa an mhargaidh inmheánaigh.

I mbeagán focal, bíonn spreagadh nádúrtha ag cuideachta atá comhtháite go ceartingearach chun tearc-infheistíocht a dhéanamh i líonraí nua (mar go mbeadh eagla ar an gcuideachta go gcuideodh infheistíochtaí den sórt sin le hiomaitheoirí dul chun cinn mór a dhéanamh "ina" margadh baile) agus – nuair is féidir – tús áite a thabhairt dá cuideachtaí díolacháin féin agus rochtain ar an líonra i gceist. Déanann sé seo damáiste d'iomaíochas an AE agus dá chinnteacht soláthair agus cruthaíonn sé leatrom maidir le cuspóirí an AE a bhaineann le hathrú aeráide agus leis an gcomhshaol a bhaint amach.

Tá sé seo tugtha le fios ag na figiúirí infheistíochta le blianta beaga anuas: tá i bhfad níos lú dá bhfáltais ó chiosanna plúchta trasteorann ath-infheistithe ag cuideachtaí atá comhtháite go ceartingearach, mar shampla, in idirnascairí nua ná in idirnascairí atá díchuachta go hiomlán. Cuireann díchuachadh éifeachtúil deireadh le dreasachtaí infheistíochta saofa, rud is gnách i gcás oibreoírí córais tarchurtha atá comhtháite go ceartingearach. Cuidíonn sé sin leis an gcinnteacht soláthair a chur chun cinn. Tá sé tugtha faoi deara ag an gCoimisiún gurb é a tharlaíonn i gcás díchuachta éifeachtúil ar na hoibreoírí córais tarchurtha go dtagann méadú go minic ar a gcuid gníomhaíochtaí infheistíochta. Mheall na Ballstáit i dtrácht infheisteoirí nua sa bhonneagar ina dhiaidh sin, mar shampla, infheistíocht i gcríochfoirt gáis nádúrtha leachtaigh (GNL).

Thairis sin, is léir ó phraghas an leictreachais ar mhargaí éagsúla le blianta beaga go bhfuil leas le baint as díchuachadh ar an úinéireacht: le 10 mbliana anuas, tá an praghas ardaithe ag cuideachtaí atá comhtháite go ceartingearach, agus an praghas coimeádta níos airde acu, ná mar i gcás cuideachtaí atá díchuachta go hiomlán.

1.2. Is léir go bhfuil gá le díchuachadh níos éifeachtúla ar oibreoírí córais tarchurtha.

Léiríonn an togra nithiúil i ndáil leis seo gurb é díchuachadh ar an úinéireacht rogha an Choimisiúin. Is éard a chiallaíonn sé seo i ndáiríre, áfach, go mbeidh ar na Ballstáit a áirithiú nach bhféadfaidh an duine céanna ná na daoine céanna rialú a dhéanamh ar ghnóthas soláthair agus, go comhuaineach, leas a bheith acu in oibreoir córais tarchurtha ná i gcóras tarchurtha ná aon cheart a fheidhmiú maidir le hoibreoir córais tarchurtha ná le córas tarchurtha. Tá feidhm *vice versa* ag an bhforáil seo freisin, is é sin le rá go gcuirtear cosc ar dhuine leas bheith aige i ghnóthas soláthair ná ceart a fheidhmiú maidir le gnóthas dá leithéid má tá an duine sin i gceannas ar oibreoir córais tarchurtha.

Is éard a chruthaíonn an rogha seo go mbeadh leasanna mionlaigh neamh-urlámhais ag an duine céanna, mar shampla ciste pinsean, in oibreoir córais tarchurtha agus i ngnóthas soláthair. Ní fhéadfaidh scairshealbhóir mionlaigh dá leithéid, áfach, cearta toirmisc bheith aige san dá ghnóthas, ní fhéadfaidh sé comhaltaí a cheapadh ar a gcuid bord, agus ní fhéadfaidh duine amháin bheith ina chomhalta ar bhoird an dá ghnóthas. Tá an rogha seo, a dhéanann deighilt shoiléir úinéireachta idir na hoibreoirí córais tarchurtha agus aon ghnóthas soláthair, ar an tslí is éifeachtúla agus is cobhsaí chun díchuachadh éifeachtúil a bhaint amach ar na líonraí tarchurtha agus chun an choinbhleacht nádúrtha leasa a réiteach.

Chun an rogha seo a chur chun feidhme, áfach, féadfaidh na Ballstáit an socrú seo a leanas a roghnú, a chuideoidh b'fhéidir leis na leasanna atá ag scairshealbhóirí na gcuideachtaí sin atá comhtháite go ceartingearach a chaomhnú. Féadfar scaireanna na cuideachta atá comhtháite go ceartingearach a roinnt idir scaireanna na cuideachta atá ina húinéir ar an gcóras tarchurtha agus scaireanna na cuideachta soláthair. Dá éis sin, féadfar na scaireanna seo a inchur i leith scairshealbhóirí na cuideachta a bhí comhtháite go ceartingearach roimhe seo.

Cé go bhfuil an Coimisiún den tuairim go bhfuil díchuachadh ar an úinéireacht ar an rogha is fearr ní thugann sé, áfach, malairt rogha do na Ballstáit nach bhfuil ag iarraidh an rogha sin a ghlacadh. Ní mór don rogha seo na ráthaíochtaí céanna a sholáthar maidir le neamhspleáchas i ngníomh an líonra i dtrácht agus an leibhéal céanna dreasachtaí a sholáthar don líonra maidir le hinfheistíocht a dhéanamh i mbonneagar nua a d'fhéadfadh dul chun leasa na n-iomaitheoirí. Is éard a thugtar ar an rogha seo "Oibreoir Neamhspleách Córais", agus tá sé ina mhaolú ón gcur chuige bunúsach maidir le díchuachadh ar an úinéireacht. Ceadaíonn an rogha seo go gcoimeádfaidh na cuideachtaí atá comhtháite go ceartingearach an úinéireacht atá acu ar a gcuid sócmhainní líonra, ach ceanglaíonn sé go mbeidh an líonra tarchurtha féin faoi stiúir oibreora neamhspleách córais - gnóthas nó eintiteas nach bhfuil aon bhaint aige le cuideachta atá comhtháite go ceartingearach - agus a chomhlíonfaidh na feidhmeanna go léir a bheadh ar oibreoir líonraí. Ina theannta sin, lena áirithiú go mbeidh an t-oibreoir, agus go ngníomhóidh an t-oibreoir, go hiomlán neamhspleách ó chuideachta atá comhtháite go ceartingearach, ní mór rialáil, agus monatóireacht leanúnach ar an rialáil, a chur i bhfeidhm.

I gcásanna áirithe, d'fhéadfaí brú a chur ar chuideachtaí fuinnimh atá comhtháite go ceartingearach roinnt dá sócmhainní a dhiúscairt, go háirithe a gcuid líonraí tarchurtha, nó oibriú sócmhainní den sórt sin a thabhairt do thríú páirtí, d'fhonn déanamh de réir na gceanglas atá beartaithe maidir le díchuachadh éifeachtúil. Ní léir, áfach, go bhfuil aon mhalairt rogha ann má tá na hoibreoirí córais tarchurtha le bheith iomlán neamhspleách.

Tá an dá rogha infheidhme sa tslí chéanna maidir leis an earnáil leictreachais agus an earnáil gáis. Cé go n-aithníonn an Coimisiún go bhfuil níos mó dul chun cinn déanta maidir le díchuachadh ar an úinéireacht i gcás earnáil an leictreachais san AE i gcoitinne, níl aon chúis chinntitheach aimsithe ag an gCoimisiún a thabharfadh údar le láimhseáil dhifriúil a dhéanamh ar an dá earnáil. Go háirithe, tá an choinbhleacht bhunúsach leasa idir na gníomhaíochtaí soláthair agus táirgthe ar an taobh amháin agus oibriú agus forbairt na líonraí ar an taobh eile infheidhme sa tslí chéanna maidir leis an dá earnáil. Thairis sin, ní hé úinéireacht ar na líonraí an tslí fhoirfe maidir le comhaontuithe fadtéarmacha soláthair a thabhairt chun críche le táirgeoirí gáis réamhtheachtacha ach bonn láidir custaiméirí a bheith ann. Gan amhras, beidh an tAE fós ina mhargadh soláthair gáis atá an-tarraingteach beag beann ar struchtúr úinéireachta na gcuideachtaí ceannaigh a bheidh in acmhainn, tráth a bheidh siad díchuachta go héifeachtúil, dul san iomaíocht do ghás ar leibhéal comhionann. Aithníonn an Coimisiún, áfach, gurb é atá i gceist le hiompar gáis, seachas tarchur leictreachais, gluaiseacht fhisiceach móilíní gáis trí phíblínte. Tá níos mó smachta ag na

hoibreoirí córais tarchurtha maidir le sainmhíniú a thabhairt ar threo na sreabh agus ar úsáid toillte sa chóras. Is éard a chiallaíonn sé seo go bhfuil díchuachadh éifeachtúil ar na líonraí gáis chomh tábhachtach céanna agus i gcás na líonraí leictreachais.

D'fhonn infheistíocht a spreagadh i mbonneagair nua fuinnimh trí chuideachtaí soláthair agus táirgthe, áirítear sa togra seo an deis díolúine shealadach a fháil ó na rialacha a bhaineann le díchuachadh ar an úinéireacht chun bonneagar nua a thógáil. Cuirfear an díolúine seo i bhfeidhm cás i ndiaidh cáis, agus cuirfear san áireamh in eacnamaíocht na hinfeistíochta nua, cuspóirí an mhargaidh inmheánaigh agus an cuspóir maidir le cinnteacht soláthair.

I gcomhréir le hAirteagal 295 CE, tá an togra infheidhme sa tslí chéanna maidir le cuideachtaí poiblí agus príobháideacha araon. Ciallaíonn sé seo nach bhféadfadh duine amháin ná grúpa daoine, is cuma poiblí nó príobháideach, tionchar a bheith acu ina n-aonar nó le chéile ar chomhdhéanamh na mbord, ar vótáil nó ar chinnteoireacht na n-oibreoirí córais tarchurtha ná na cuideachtaí soláthair nó táirgthe. Cinntíonn sé seo go gcosnaítear an neamhspleáchas atá ag oibreoir córais tarchurtha ar úinéireacht phoiblí sa chás go bhfuil na gníomhaíochtaí a bhaineann le soláthar nó le táirgeadh ar úinéireacht phoiblí; ach níl sé riachtanach do na tograí seo go ndíolfadh cuideachtaí stáit a gcuid líonraí le cuideachtaí príobháideacha. Mar shampla, chun an ceanglas seo a chomhlíonadh, d'fhéadfadh aon eintiteas poiblí nó an Stát na cearta (a thugann "tionchar") a aistriú chuig duine dlítheanach eile atá faoi úinéireacht phoiblí nó phríobháideach. Is éard atá tábhachtach, i gcásanna ina bhfuil díchuachadh á dhéanamh, go mbeidh ar an mBallstát i dtrácht a léiriú go bhfuil na torthaí éifeachtúil i ndáiríre agus go bhfuil na cuideachtaí ag feidhmiú go hiomlán leithleach óna chéile, rud a chruthaíonn cothromaíocht dháiríre sa mhargadh ar fud an AE.

Ar deireadh, níl na forálacha maidir le díchuachadh ar úinéireacht na líonraí tarchurtha infheidhme i mBallstáit nach bhfuil ach líonraí dáileacháin iontu, is é sin gan aon líonraí tarchurtha gáis agus leictreachais.

1.3. Gnéithe a bhaineann le thríú tíortha

Ceanglaíonn an togra seo díchuachadh éifeachtúil a dhéanamh ar oibreoirí córais tarchurtha agus ar ghníomhaíochtaí soláthair agus ar ghníomhaíochtaí táirgthe, ní hamháin ar leibhéal náisiúnta ach ar fud an AE. Ciallaíonn sé sin, go háirithe, nach féidir le cuideachta soláthair ná le cuideachta táirgthe atá gníomhach aon áit san AE úinéireacht a bheith aici ar chóras tarchurtha ná córas tarchurtha a fheidhmiú in aon Bhallstát den AE. Tá an ceanglas seo infheidhme go comhionann maidir le cuideachtaí de chuid an AE agus le cuideachtaí neamh-AE.

Tá bearta cosanta sa phacáiste a chinnteoidh, i gcás gur mian le cuideachtaí ó thríú tíortha leas suntasach a fháil i líonra AE nó ceannas a fháil ar an líonra sin, go mbeidh orthu déanamh go taispeántach agus gan aon éideimhne de réir na gceanglas díchuachta mar a dhéanann cuideachtaí an AE. Féadfaidh an Coimisiún idiragairt i gcás nach féidir leis an gceannaitheoir a neamhspleáchas díreach agus indíreach ó ghníomhaíochtaí soláthair agus giniúna a léiriú.

Thairis sin, tá fíorghá le margaí agus le líonraí a fheidhmíonn go cuí i gcomhair iomaíochas an gheilleagair agus i gcomhair dea-chaighdeán saoil do na saoránaigh. Is é cuspóir an togra seo iomaíocht a chur chun cinn i margaí fuinnimh na hEorpa agus dea-fheidhmiú na margaí sin a spreagadh. I bhfianaise an méid seo is gá – gan dochar d'oibleagáidí idirnáisiúnta an Chomhphobail – a áirithiú go gcloifidh na hoibreoirí eacnamaíocha go léir atá gníomhach i margaí fuinnimh na hEorpa leis na prionsabail a bhaineann le hinfeistíocht sa mhargadh. I

ngeall air sin, tá ceanglas beartaithe ag an gCoimisiún nach bhféadfaidh daoine aonair i dtríú tíortha ná tríú tíortha ceannas a fháil ar chóras tarchurtha Comhphobail ná ar oibreoir córais tarchurtha mura gceadaítear amhlaidh trí chomhaontú idir an tAE agus an tríú tír sin. Is éard is aidhm don cheanglas deimhin a dhéanamh de go gcloífidh cuideachtaí ó thríú tíortha, de réir beart agus briathar, leis na rialacha céanna atá infheidhme maidir le gnóthais de bhunús an AE agus gan leatrom a dhéanamh orthu. Ar deireadh, déanfaidh an Coimisiún athbhreithniú gasta agus domhain ar ghnéithe níos forleithne a bhaineann le beartas eachtrach an AE i leith an fhuinnimh, agus cuirfear torthaí na hoibre sin os comhair an phobail.

Mar fhocal scoir, maidir le ceist an díchuachta, tá na tograí seo maidir le díchuachadh éifeachtúil riachtanach agus is céim thábhachtach iad i dtreo comhtháthú margaidh uile-AE a bhaint amach. Is é an toradh a d'fhéadfadh bheith aige seo oibreoirí córais tarchurtha fornáisiúnta a chruthú mar nach mbeadh aon bhac ar na hoibreoirí i ngeall ar amhras faoina chéile. É sin ráite, áfach, dá mba rud é gur cruthaíodh oibreoirí tarchurtha fornáisiúnta gan neamhspleáchas iomlán a áirithiú dóibh, bheadh seans ann go rachadh an iomaíocht idir na cuideachtaí cleamhnaithe soláthair agus táirgthe i laige i ngeall ar an mbaol a bhaineann le claonpháirteachas. Dá mba rud é go raibh easpa díchuachta éifeachtúil ann is éard a d'eascródh ó chomhar dá leithéid cúraimí a bhaineann le hiomaíocht. Áirítear sna tograí seo, go sonrach, roinnt beart breise chun comhtháthú mhargadh an AE a chur chun cinn, go háirithe maidir le comhar níos fearr idir na hoibreoirí córais tarchurtha.

2. CUMHACHTAÍ NEARTAITHE AGUS NEAMHSPLEÁCHAS NA RIALTÓIRÍ NÁISIÚNTA

2.1. Rialtóirí náisiúnta láidre chun maoirseacht a dhéanamh ar riaradh na margái leictreachais agus gáis

Ceanglaíonn na Treoracha reatha a bhaineann le gás agus le leictreachas go bhfuil sé de dhualgas ar na Ballstáit údaráis rialála a bhunú. I mBallstáit áirithe, tá údaráis rialála ar an bhfód le fada agus is comhlachtaí iad a bhfuil cumhachtaí agus acmhainní suntasacha acu, rud a chinntíonn gur féidir leo rialáil chuí a dhéanamh ar na margái. I mBallstáit eile, áfach, níor cuireadh údaráis rialála ar bun ach le deireanas agus tá cumhachtaí níos laige acu nó atá scaipthe i measc comhlachtaí difriúla. Léirigh na hathbhreithnithe cuimsitheacha a rinne an Coimisiún ar na tíortha éagsúla go bhfuil easpa aonfhoirmeachta ann agus, i mórán cásanna, go bhfuil na húdaráis rialála lag.

Tugtar le fios ón taithí atá ag na Ballstáit sin a bhfuil margái oscailte iontu le roinnt blianta anuas, agus ó earnálacha fónas eile a théann san iomaíocht, go bhfuil gá le rialtóirí láidre a chinnteoidh margadh a fheidhmíonn go cuí, go háirithe maidir le húsáid bonneagar líonraí.

Ar na cúiseanna seo, is é is aidhm don togra seo cumhachtaí na n-údarás rialála a neartú. Ar an gcéad dul síos, bheadh sainordú trédhearcach acu oibriú le chéile ar an leibhéal Eorpach, i ndlúthchomhar leis an nGníomhaireacht um Chomhar idir Rialtóirí Fuinnimh agus leis an gCoimisiún, chun margái inmheánacha leictreachais agus gáis atá iomaíoch slán agus inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de a áirithiú laistigh den Aontas Eorpach, agus an margadh a oscailt go héifeachtúil do gach aon tomhaltóir agus soláthraí.

Ar an dara dul síos, tá sé beartaithe a gcumhachtaí a neartú maidir le rialáil ar na margái, go háirithe sna réimsí seo a leanas:

- monatóireacht a dhéanamh ar oibreoirí na gcóras tarchurtha agus dáileacháin maidir le comhlíonadh na rialacha a bhaineann le rochtain tríú páirtí, oibleagáidí a bhaineann le díchuacadh, sásanna cothromaithe, bainistiú ar phlúchadh agus ar idirnascadh;
- athbhreithniú a dhéanamh ar phleananna infheistíochta na n-oibreoirí córais tarchurtha, agus measúnú a áireamh sa tuarascáil bhliantúil, measúnú ar cé chomh cóngarach agus atá pleananna infheistíochta na n-oibreoirí córais tarchurtha le plean 10 mbliana forbartha líonra uile-Eorpaigh; monatóireacht a dhéanamh ar shlándáil agus ar iontaofacht na líonraí, agus athbhreithniú a dhéanamh ar na rialacha slándála agus iontaofachta do na líonraí;
- monatóireacht a dhéanamh ar na hoibleagáidí a bhaineann le trédhearcacht;
- monatóireacht a dhéanamh ar leibhéal oscailte an mhargaidh agus ar iomaíocht, agus iomaíocht éifeachtúil a chur chun cinn, i gcomhar leis na húdaráis iomaíochta; agus
- féachaint chuige go bhfuil na bearta a bhaineann le cosaint tomhaltóirí éifeachtúil.

Tá difríocht mhór idir leictreachas agus gás, ar an taobh amháin, agus tráchtearraí eile mar gur táirgí iad atá gréasánbhunaithe, agus nach féidir a stóráil nó go bhfuil costas mór ag baint le stóráil dá leithéid. I ngeall air sin, tá siad íogair i dtaobh mhí-úsáid an mhargaidh agus is gá cur leis an maoirseacht a dhéantar ar rialáil na ngnóthas atá gníomhach sa mhargadh leictreachais agus gáis. Tá gá ag na rialtóirí, dá bhrí sin, le rochtain ar fhaisnéis a bhaineann le cinntí oibríochtúla na gcuideachtaí. Beartaítear a chur de cheangal ar chuideachtaí taifead a choimeád ar na sonraí a bhaineann leis an gcinneadh oibríochtúil ar feadh cúig bliana agus iad a chur ar láimh do na húdaráis rialála náisiúnta, do na húdaráis iomaíochta agus don Choimisiún, ionas go bhféadfaidh na húdaráis sin rialú éifeachtúil a dhéanamh ar na líomhaintí i dtaobh mhí-úsáid an mhargaidh. Teorannóidh sé seo an raon feidhme a bheidh ag mí-úsáid an mhargaidh, méadóidh sé iontaobh sa mhargadh, agus sa tslí sin, spreagfar trádáil agus iomaíocht.

Tá oibleagáidí den sórt sin ar thrádálaithe áirithe (e.g. bancanna) cheana féin faoin Treoir a bhaineann le Margaí in Ionstraimí Airgeadais, agus níor chóir go mbeadh oibleagáidí dubailte orthu. I ngeall air sin, níor chóir go ndéanfaidh na hoibleagáidí maidir le taifid a choimeád dochar do reachtaíocht reatha an Chomhphobail, agus ba chóir go mbeadh siad i gcomhréir le reachtaíocht reatha an Chomhphobail, a bhaineann le margaí airgeadais. Ní mór do rialtóirí na margaí fuinnimh agus na margaí airgeadais oibriú i gcomhar le chéile chun go mbeidh sé ar a gcumas léargas ginearálta a fháil ar na margaí lena mbaineann. Sula nglacfar le treoirilínte a shainmhíonann na ceanglais a bhaineann le taifid a choimeád, tugtar cuireadh don Ghníomhaireacht um Chomhar idir Rialtóirí Fuinnimh agus do Choiste na Rialtóirí um Urrúis Eorpacha (CESR - *Committee of European Securities Regulators*) oibriú i gcomhar le chéile agus comhairle a thabhairt don Choimisiún maidir le hábhar na dtreoirilínte.

Chun go bhféadfadh siad a gcuid dualgas a chomhlíonadh, thabharfaí de chumhacht do na húdaráis rialála iniúchadh a dhéanamh, gach faisnéis is gá a iarraidh agus smachtbhannaí athchomhairleacha a fhorchur. Iarrtar orthu freisin an cuspóir a bhaineann le héifeachtacht fuinnimh a chur san áireamh agus iad ag feidhmiú a bhfeidhmeanna rialála.

2.2. Spreagtar muinín sa mhargadh trí neamhspleáchas taispeántach na rialtóirí

Is prionsabal tábhachtach dea-rialachais é neamhspleáchas na n-údarás rialála agus is coinníoll bunúsach é maidir le muinín sa mhargadh a chinntiú. Iarrtar leis an reachtaíocht atá

ann faoi láthair go mbeidh na húdaráis rialála iomlán neamhspleách ó leasanna an tionscail gáis agus leictreachais. Ní shonraítear inti, áfach, an tslí a chinnteofar an neamhspleáchas sin go taispeántach agus ní ráthaíonn sí neamhspleáchas ó leasanna polaitiúla gearrthéarmacha.

Tá neartú neamhspleáchas na rialtóirí náisiúnta fuinnimh ina thosaíocht, dá bhrí sin, mar a thug conclúidí Chomhairle Eorpach an Earraigh 2007 agus Parlaimint na hEorpa le fios go diongbháilte.

Beartaítear go mbeidh an t-údarás rialála leithleach ar bhonn dlítheanach agus neamhspleách ar bhonn feidhmiúil ó gach aon eintiteas poiblí nó príobháideach eile, agus go ngníomhóidh a fhoireann agus aon chomhalta dá chomhlachta cinnteoireachta go neamhspleách ó gach aon leas margaidh agus nach lorgóidh nó nach nglacfaidh sé nó sí teoracha ó aon rialtas ná ó aon eintiteas poiblí nó príobháideach. Chun na críche sin, beartaítear go mbeidh pearsantacht dhlítheanach, neamhspleáchas buiséid, acmhainní cuí daonna agus airgeadais agus bainistíocht neamhspleách ag na húdaráis rialála.

3. MEICNÍOCHT NEAMHSPLEÁCH CHUN GO MBEIDH RIALTÓIRÍ NÁISIÚNTA IN ANN OIBRIÚ LE CHÉILE AGUS CINNTÍ A DHÉANAMH: AN GHNÍOMHAIREACHT UM CHOMHAR IDIR RIALTÓIRÍ FUINNIMH

3.1. Is gá struchtúr foirmiúil comhair a chruthú as taithí dhearfach ERGEG

Cé go bhfuil forás suntasach déanta sa mhargadh inmheánach fuinnimh, tá bearna rialála le tabhairt faoi deara maidir le saincheisteanna trasteorann. Chun dul i ngleic leis an gceist seo, thionscain an Coimisiún fóraim fhéinrialaitheacha, i.e. Fóram Fhlórans (leictreachas) agus Fóram Mhaidrid (gás). Tháinig geallsealbhóirí le chéile le linn na bhfóram seo chun an comhar eatarthu a neartú.

Lena chois sin, bhunaigh an Coimisiún grúpa comhairleach neamhspleách in 2003 maidir le leictreachas agus le gás, dá ngairtear "Grúpa Rialtóirí na hEorpa um Leictreachas agus Ghás" (ERGEG - *European Regulators Group for Electricity and Gas*) chun comhairliúchán, comhordú agus comhar a éascú idir na húdaráis náisiúnta rialála sna Ballstáit, agus idir na húdaráis sin agus an Coimisiún, d'fhone an margadh inmheánach sa leictreachas agus sa ghás nádúrtha a chomhdhlúthú. Is iad atá ina gcomhaltaí d'ERGEG ionadaithe ó na húdaráis rialála náisiúnta.

Rannchuidigh gníomhaíochtaí ERGEG sna blianta beaga a chuaigh thart le tabhairt chun críche an mhargaidh inmheánaigh sa ghás agus sa leictreachas trí threoirlínte neamhcheangailteacha a eisiúint agus trí dhul i ngleic leis na moltaí agus na tuairimí a seoladh chuig an gCoimisiún. Ní raibh sé mar thoradh, áfach, ar thionscnamh na bhfóram féinrialaitheach agus ar bhunú ERGEG go ndearnadh dul chun cinn maidir le caighdeáin agus modhanna cur chuige atá comhchoiteann a fhorbairt agus a bhfuil gá leo chun trádáil trasteorann, forbairt margaí réigiúnacha den chéad ghrád, agus faoi dheoidh, margadh Eorpach fuinnimh a réadú.

De réir a chéile tá an earnáil fuinnimh éirithe níos casta agus níos mionsonraithe, agus tá leasanna airgeadais éagsúla i gceist ann níos mó ná mar a bhí. Níl na torthaí a fhaightear ón gcur chuige atá ann faoi láthair laistigh d'ERGEG leordhóthanach, mar go mbíonn gá go hiondúil le comhaontú idir 27 rialtóir agus breis is 30 oibreoir córais tarchurtha. Tá dul chun cinn déanta ar líon cód neamhcheangailteach agus ar líon iarrachtaí neamhcheangailteacha

chun teacht ar chomhaontú maidir le cómhodhanna cur chuige trí "cóineasú céimseach" ach níl cinntí dearfacha déanta maidir leis na saincheisteanna deacra is gá a chinneadh anois.

Tá difríocht shuntasach le tabhairt faoi deara, faoi láthair, idir na Ballstáit i gcás na rialacha teicniúla is cóir do na cuideachtaí leictreachais a úsáid faoi "greille-chóid", agus is minic go mbíonn difríochtaí ann laistigh de Bhallstát amháin. Is gá go ndéanfar cóineasú ar na rialacha seo i dtosach agus comhchuibhiú, ina dhiaidh sin, má tá na margaí fuinnimh le comhtháthú san AE .

Tá meastóireacht déanta ag an gCoimisiún ar na roghanna éagsúla a bhaineann leis na cúraimí is gá a eagrú, lena n-áirítear faoina mbeadh an Coimisiún in acmhainn na cúraimí seo a ghlacadh air féin. Ní gnáthchúram é don Choimisiún comhchuibhiú a dhéanamh ar na saincheisteanna seo, mar aon le dul chun cinn ar bhonneagar nua. Níl a leithéid de ghníomhaíocht curtha i gcrích ag an gCoimisiún riamh. Bheadh ar na saineolaithe atá sna 27 údarás rialála náisiúnta oibriú le chéile; is iad na saineolaithe amháin a chaithfidh teacht ar chomhaontú maidir le leasú a dhéanamh ar na greille-chóid náisiúnta. Is comhlacht a eascraíonn ó na rialtóirí náisiúnta amháin a fhéadfaidh na hacmhainní riachtanacha uile atá ag na rialtóirí náisiúnta a spreagadh, acmhainní atá ríthábhachtach maidir le toradh rathúil a fháil ar na saincheisteanna seo. Féadfaidh an Gníomhaireacht trína Bord Rialála – ar a bhfuil ionadaithe ó na húdaráis náisiúnta – brath ar fhoireann na n-údarás rialála náisiúnta. Níl na hacmhainní céanna ag an gCoimisiún.

Is éard a bhain an Coimisiún as mar thátal, gur eintiteas ar leithligh, a bheadh neamhspleách agus lasmuigh den Choimisiún, is fearr a dhéanfaidh na cúraimí is gá a chomhlíonadh. Tá an chonclúid seo formhuinthe ag Comhairle Eorpach an Earraigh 2007 agus ag rúin a fuarthas le deireanas ó Pharlaimint na hEorpa².

Scrúdaíodh, dá bhrí sin, líonra níos cumhachtaí de rialtóirí náisiúnta fuinnimh a chruthú. Tá samhail struchtúrtha ar fáil cheana i bhfoirm líonra na n-údarás iomaíochta a cruthaíodh in 2004 faoi Rialachán (CE) Uimh. 1/2003 ón gComhairle. Bheadh gá, áfach, le cumhachtaí uathrialaitheacha a thabhairt don Choimisiún san earnáil fuinnimh (níl na cumhachtaí seo i bhfeidhm faoi láthair ach i gcás rialacha iomaíochta). Ba chóir cumhachtaí na n-údarás rialála náisiúnta a threisiú agus a chomhchuibhiú ar aon chuma.

Thairis sin, d'fhéadfaí Córas na mBancanna Ceannais Eorpacha a úsáid mar shamhail, ach níl bunús dlí leis sa Chonradh. Ní bheadh gá ach an Conradh a leasú i gcomhair samhla dá leithéid.

Is éard a chinn an Coimisiún, dá réir, gurb é an t-aon rogha Gníomhaireacht a bhunú dá mba rud é go mbunófaí comhlacht neamhspleách a bheadh in acmhainn moltaí a thabhairt don

² Aontaíonn an Chomhairle Eorpach ina cuid conclúidí gur gá meicníocht neamhspleách a bhunú ionas go mbeidh rialtóirí náisiúnta in acmhainn oibriú le chéile agus cinntí a ghlacadh ar shaincheisteanna tábhachtacha trasteorann, agus is éard a luaitear sa tuarascáil a glacadh, Tuarascáil Vidal Quadras, go gcuireann Parlaimint na hEorpa "fáilte roimh thogra an Choimisiúin maidir leis an gcomhar idir rialtóirí náisiúnta ar leibhéal an AE a fheabhsú le heintiteas AE mar shlí chun cur chuige níos Eorpaí a chur chun cinn i leith na rialála a dhéantar ar shaincheisteanna trasteorann". Cuireann an Chomhairle Eorpach béim ar ról an Choimisiúin, gur chóir don ról sin bheith níos cinntitheach, ach gan neamhspleáchas na rialtóirí a lagú; agus creideann sí gur chóir do na rialtóirí cinntí a ghlacadh ar shaincheisteanna teicniúla agus trádála a bheadh sainmhínithe go sonrach agus na cinntí sin a ghlacadh i slí eolasach agus dearcadh na n-oibreoirí córais tarchurtha agus na ngeallsealbhóirí ábhartha a chur san áireamh, nuair is cuí, agus go mbeadh an cinneadh ceangailteach go dlítheanach".

Choimisiún maidir le cinntí a bhaineann le cinntí substainteacha agus cinntí rialála ar leithligh a dhéanamh a bheadh ceangailteach ar thríú páirtithe i gcás saincheistanna teicniúla mionsonraithe a dtairmligfí chucu.

Bheadh na príomhchúraimí atá beartaithe mar chomhlánú ag an leibhéal Eorpach ar na cúraimí rialála a chomhlíonann na rialtóirí náisiúnta. Ba chóir don struchtúr creat a sholáthar do na rialtóirí náisiúnta ionas go bhféadfaidh siad oibriú le chéile, mar aon le hathbhreithniú rialúcháin ar an gcomhar idir na hoibreoirí tarchurtha agus raon níos leithne chun cinntí leithleacha a dhéanamh, cinntí a bhainfeadh le bonneagar a bheadh ar chríoch níos mó ná Ballstát amháin. Léiríonn an anailís seo na prionsabail atá sainmhínithe ag an gCoimisiún sa dréachtchomhaontú idirinstiúideach maidir le creat oibriúcháin do ghníomhaireachtaí rialála na hEorpa³, go háirithe maidir leis an gcumhacht cinntí leithleacha a dhéanamh atá ceangailteach go dlítheanach ar thríú páirtithe.

Tarraingíonn an togra seo a leanas chomh maith ar rogha "EREGG+" mar atá luaite sa Teachtaireacht ón gCoimisiún an 10 Eanáir 2007 dá ngairtear "Beartas Fuinnimh le haghaidh na hEorpa"⁴.

3.2. Príomhchúraimí na Gníomhaireachta atá beartaithe um Chomhar idir Rialtóirí Fuinnimh

Bheadh an Gníomhaireacht mar chomhlánú ag an leibhéal Eorpach ar na cúraimí rialála a chomhlíonann na húdaráis rialála ar an leibhéal náisiúnta:

- *trí chreat a sholáthar chun go bhféadfaidh na rialtóirí náisiúnta oibriú le chéile.* Tá sé beartaithe feabhas a chur ar láimhseáil cásanna trasteorann. Socróidh an Gníomhaireacht nósanna imeachta maidir le comhar idir na rialtóirí náisiúnta, go háirithe maidir le malartú faisnéise agus leithroinnt inniúlachtaí i gcásanna a bhfuil baint ag níos mó ná Ballstát amháin leo. Cuirfear comhar réigiúnach idir na rialtóirí náisiúnta chun cinn leis an gcreat seo freisin.
- *trí mhaoirseacht rialála ar an gcomhar idir na hoibreoirí córais tarchurtha.* Beidh an Gníomhaireacht freagrach as monatóireacht agus athbhreithniú a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Leictreachais agus ar ghníomhaíochtaí Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis. Go háirithe, beidh baint aici le socrú tosaíochtaí trí chlár oibre na Líonraí sin, tríd an athbhreithniú ar a bplean infheistíochta 10 mbliana, agus trí na cóid theicniúla agus mhargaidh a ullmhú. Ní dhéanfaidh an t-athbhreithniú ar an bplean infheistíochta aon dochar do dhliteanas na n-oibreoirí córais tarchurtha i leith teipeanna teicniúla mar atá sainmhínithe faoin dlí náisiúnta. Maidir leis na cóid theicniúla agus mhargaidh, beidh sé de chumhacht ag an nGníomhaireacht iarraidh ar na hoibreoirí córais tarchurtha a ndréachtanna a mhodhnú nó dul i ngleic go mion le saincheistanna níos sonraí. Beidh sí in acmhainn freisin a mholadh don Choimisiún na cóid seo a dhéanamh ceangailteach go dlítheanach i gcás go bhfuil an cur i bhfeidhm ar bhonn deonach a dhéanfaidh na hoibreoirí córais tarchurtha easpach nó nach bhfuil sé oiriúnach do shaincheistanna áirithe. Féadfaidh an Gníomhaireacht a mholadh go ndéanfar an dréacht a rinne na hoibreoirí tarchurtha a mhodhnú nó forálacha breise a mholadh don Choimisiún. Agus an mheicníocht seo i ngníomh, áfach, is éard a bheidh inti dialóg dearfach agus leanúnach idir an Gníomhaireacht, na hoibreoirí córais

³ COIM(2005) 59.

⁴ IO C [...], [...], lch. [...].

tarchurtha agus an Coimisiún. Beidh rannpháirtíocht na Gníomhaireachta ríthábhachtach lena áirithiú go ndéanfar an comhar idir na hoibreoirí córais tarchurtha i slí éifeachtach agus thrédhearcach ar mhaithe le leas an mhargaidh inmheánaigh.

- *trí chumhachtaí leithleacha cinnteoireachta*. D'fhonn saincheistean trasteorann a láimhseáil, beartaítear cumhachtaí leithleacha cinnteoireachta a thabhairt don Gníomhaireacht, cumhachtaí a bhaineann le hiarrataí ar dhíolúine⁵ maidir le sócmhainní bonneagair a bhfuil leas Eorpach acu agus cinneadh a dhéanamh ar an gcóras rialála atá infheidhme maidir le bonneagar atá laistigh de níos mó ná Ballstát amháin. Ina theannta sin, bheadh an Gníomhaireacht in acmhainn cinntí sonracha a dhéanamh maidir le saincheistean teicniúla ar leithligh nuair a thugtar na cúraimí sin don Gníomhaireacht faoi Threoirlínte sonracha arna nglacadh faoi na Treoracha gáis agus leictreachais, de réir nós imeachta coiste.
- *trí ról ginearálta comhairleach*. Bheadh ról comhairleach ag an nGníomhaireacht, i gcoitinne, i leith an Choimisiúin maidir le saincheistean a bhaineann le rialáil an mhargaidh agus d'fhéadfadh sí treoirlínte neamhcheangailteacha a eisiúint chun deachleachtas a chur chun cinn i measc rialtóirí náisiúnta. Cás i ndiaidh cáis, bheadh sé de chumhacht aici, i bhfianaise na mbeart cur chun feidhme a ghlacfaidh an Coimisiún agus reachtaíocht an Chomhphobail maidir leis an earnáil gáis agus leictreachais á cur i bhfeidhm, athbhreithniú a dhéanamh ar aon chinntí a ghlacadh údarás rialála náisiúnta a mbeadh tionchar díreach acu ar an margadh inmheánach agus a tuairim a chur in iúl don Choimisiún.

Cé nach bhféadfar a cumhachtaí a shíneadh chun cinntí normatacha a chur san áireamh (i.e. glacadh foirmiúil le treoirlínte éigeantacha) beidh ról ríthábhachtach ag an nGníomhaireacht, ar an iomlán, agus na rialacha a bhaineann le margáí Eorpacha sa ghás agus sa leictreachas á bhforbairt agus á gcur chun feidhme.

3.3. Rialú ar an nGníomhaireacht atá beartaithe um Chomhar idir Rialtóirí Fuinnimh

Tá an leagan amach institiúideach agus prionsabail rialaithe na Gníomhaireachta um Chomhar idir Rialtóirí Fuinnimh bunaithe, i bprionsabal, ar rialacha agus cleachtais chaighdeánacha do ghníomhaireachtaí rialála an Chomhphobail.

Is gá, áfach, neamhspleáchas na bhfeidhmeanna rialála a chur san áireamh. Chun na críche sin, beartaítear Bord Rialtóirí a chruthú, bord a bheidh freagrach as ábhar rialála agus cinntí, mar aon leis an mBord Riaracháin a bheidh freagrach as ábhar riaracháin agus buiséid. Is é an Bord Riaracháin a cheapfaidh an Stiúrthóir agus roghnófar é ó ghearrliosta arna ghlacadh ag an gCoimisiún tar éis don Bhord dul i gcomhairle leis an mBord Rialtóirí. Is é an Stiúrthóir a dhéanfaidh ionadaíocht thar ceann na Gníomhaireachta agus is é nó í a bheidh freagrach as bainistiú laethúil na Gníomhaireachta. Ina theannta sin, déantar foráil laistigh den Gníomhaireacht do Bhord Achomhairc ag a mbeidh de chumhacht plé a dhéanamh ar achomhairc a bhaineann le cinntí a dhéanfaidh an Gníomhaireacht.

⁵ Mar atá sainmhínithe in Airteagal 22 de Threoir 2003/55/CE agus in Airteagal 7 de Rialachán (CE) Uimh. 1228/2003.

3.4. Gnéithe airgeadais

Beartaítear go mbeidh ag an nGníomhaireacht, i ngeall ar na cúraimí atá uirthi, foireann theoranta de 40-50 duine. Tá an measúnú seo bunaithe ar anailís fhorleathan a rinneadh maidir le riachtanais foirne na n-údarás rialála náisiúnta agus ar mhionanailís maidir leis an leibhéal íosta acmhainní is gá chun na cúraimí atá beartaithe a chomhlíonadh, go háirithe i bhfianaise na ndeiseanna atá ann do shineirgíochtaí maidir leis na hacmhainní atá ag na húdaráis rialála náisiúnta a bhailiú le chéile, rud a chuideoidh go mór le hobair na gníomhaireachta. Tá an fhoireann atá beartaithe i gcomhréir le riachtanais na n-údarás seo⁶. Mar atá luaite thuas, dá mba rud é go raibh an Coimisiún chun cúraimí na nGníomhaireachtaí a chomhlíonadh bheadh i bhfad níos mó foirne de dhíth.

Meastar gur tuairim is € 6-7 milliún in aghaidh na bliana a bheadh mar chostas iomlán bliantúil ar an nGníomhaireacht. As an iomlán sin bheadh costas € 5 mhilliún ar chaiteachas foirne (ag glacadh le costas foirne an Choimisiúin Eorpaigh mar mheánchostas in aghaidh an duine, i.e. € 0.117 milliún in aghaidh na bliana, a áiríonn caiteachas a bhaineann le foirgnimh agus caiteachas riaracháin gaolmhar), agus € 1 mhilliún ar chostais oibríochtúla (cruinnithe, staidéar, mar aon le haistriúchán, foilsíú agus caidreamh poiblí) agus an t-iarhmhéid ar chaiteachas caipitiúil (a bhaineann le ceannach maoine sochorraithe agus caiteachas bainteach) agus ar chaiteachas misin.

Beidh costais bhliantúla na Gníomhaireachta folaithe ag deontais ón gComhphobal. Tá ioncam na Gníomhaireachta teoranta, agus tiocfaidh sé ó tháillí a bheidh iníoctha ag tríú páirtithe nuair a dhéanfaidh an Gníomhaireacht cinntí áirithe.

3.5. Ról an Choimisiúin

Tá trí bheart cosanta ann, i bprionsabal, maidir le feidhm agus ról an Choimisiúin mar chaomhnóir an Chonartha a áirithiú.

Ar an gcéad dul síos, dá mba rud é go ndearna an Gníomhaireacht cinneadh, ní bheadh an cinneadh sin ceangailteach ach i gcás cásanna teicniúla sonracha dá bhforáiltear go sainráite sa Rialachán agus sna Treoracha nó a cheanglaítear le Treoirilínte ceangailteacha cás i ndiaidh cáis. Ní bheadh aon discréd pholaitiúil ag an nGníomhaireacht lasmuigh den chreat seo.

Ar an dara dul síos, más rud é go ndéanfaidh an comhar idir na hoibreoirí córais tarchurtha nó cinntí a dhéanfaidh na húdaráis rialála náisiúnta dochar d'iomaíocht éifeachtúil agus d'fheidhmiú éifeachtach an mhargaidh, cuirfidh an Gníomhaireacht an Coimisiún ar an eolas láithreach agus féadfaidh sé na bearta is gá a ghlacadh iardain chun an cás a leigheas. Féadfaidh an Coimisiún, má mheasann sé amhlaidh, gníomhú ar a thionscnamh féin.

Ar an tríú dul síos, féadfaidh an Coimisiún cinneadh a dhéanamh, sa chás go bhfuil gá le cinneadh substainteach a dhéanamh. I gcásanna den sórt sin ní bheidh ag an nGníomhaireacht ach ról ullmhúcháin agus comhairleach. Tá mionscrúdú cúramach déanta ag Seirbhís Dlí an Choimisiúin ar an téacs i ndáil leis seo lena áirithiú nach mbeidh aon chumhacht ag an nGníomhaireacht maidir le cinneadh substainteach lánroghnach a dhéanamh.

Thairis sin, is ar an gCoimisiún atá sé, trí Threoirilínte ceangailteacha a ghlacadh, ról na Gníomhaireachta a shonrú agus a leagan amach.

⁶ Beidh eagraghram ag gabháil leis an Meabhrán Miniúcháin.

4. COMHAR ÉIFEACHTACH IDIR NA HOIBREOIRÍ CÓRAIS TARCHURTHA

4.1. Tá gá le comhar láidir idir na hoibreoirí córais tarchurtha chun na margai leictreachais agus gáis a chomhtháthú

Ionas gur féidir comhtháthú a dhéanamh ar an margadh, beidh gá le comhar éifeachtúil freisin idir na hoibreoirí córais tarchurtha (OCTanna) agus le creat rialúcháin atá soiléir agus cobhsaí, lena n-áirítear comhordú ar an rialáil. Beidh gá le rialacha maidir le rochtain ar na líonraí agus le hoibriú na líonraí a chomhoiriúnú, malartú éifeachtúil faisnéise idir OCTanna agus comhordú maith a dhéanamh ar an infheistíocht nua chun an toilleadh idirnasctha a mhéadú. Tá comhar ar bhonn deonach ag tarlú cheana féin idir oibreoirí córais tarchurtha gáis agus leictreachais laistigh de struchtúir mar Oibreoirí Chórais Tarchurtha na hEorpa (ETSO - *European Transmission System Operators*) agus *Gas Transmission Europe* (GTE). Oibríonn siad i gcomhar le chéile maidir le saincheisteanna oibriúcháin ar an leibhéal réigiúnach agus glacann siad páirt i gcomhlachtaí teicniúla mar an tAontas um Chomhordú Tarchurtha Leictreachais (UCTE - *Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity*) agus Comhlachas na hEorpa um Athchóiriú chun Éifeachta na Malartán Fuinnimh (EASEE-Gas - *European Association for the Streamlining of Energy Exchange*). Tá rannchuidiú suntasach déanta ag na tionscnaimh ilsrathacha comhair seo leis an margadh inmheánach agus chuidigh siad le héifeachtacht agus le sábháilteacht na líonraí a fheabhsú.

Tá sé léirithe leis an gcomhar deonach seo, áfach, go bhfuil sé teoranta, cuir i gcás, i bhfoirm tarluithe a bhaineann leis an líonra nó i bhfoirm lánmhúchta leictreachais i ngeall ar chomhordú easnamhach ar oibriú an líonra nó ar naisc easnamhacha sna líonraí leictreachais agus gáis, agus deacrachtaí a bhaineann le comhchaighdeáin theicniúla a bheartú agus a chomhaontú. Tá sé beartaithe, dá réir, sainchúram a thabhairt do na hoibreoirí tarchurtha ina leith seo chun an comhar eatarthu a neartú i líon réimsí tábhachtacha, trí dhíriú isteach ar na saincheisteanna seo a leanas.

- "*Cóid*" theicniúla agus mhargaidh a fhorbairt. Chun comhtháthú a dhéanamh ar na margai leictreachais agus gáis tá gá le sraith chomhleanúnach de chóid theicniúla agus mhargaidh. Tá na cóid seo ann cheana féin ar bhonn náisiúnta nó trí mholtaí ó eagraíochtaí mar UCTE agus EASEE-gas. Tá trí fhadhb leis an staid atá ann i láthair na huaire: ar an gcéad dul síos ní fholaíonn na rialacha reatha na réimsí go léir is gá a chomhchuihbhiú chun margadh comhtháite a rith, ar an dara dul síos níl na cóid náisiúnta comhoiriúnach lena chéile agus ar an tríú dul síos ní bhíonn siad ceangailteach go dlítheanach ná infhorghníomhaithe go minic. Ar na cóid seo tá lámhleabhar oibriúcháin UCTE maidir le slándáil agus iontaofacht na líonraí tarchurtha leictreachais agus moltaí EASEE-gas maidir le caighdeáin gháis.
- Caomhnaíonn an togra próiseas deonach na n-oibreoirí córais tarchurtha mar shlí phragmatach chun cóid theicniúla agus mhargaidh mionsonraithe a fhorbairt. Bíonn na cóid seo an-chasta ar bhonn teicniúil go minic agus tá gá le próiseas éifeachtach chun iad a leasú nuair is cuí. Ceanglaíonn an togra maoirseacht láidir ar an rialáil agus monatóireacht a dhéanamh ar an tslí ina gcomhlíonfaidh na húdaráis náisiúnta rialála, an Ghníomhaireacht, agus/nó an Coimisiún na rialacha agus ar an tslí a gcuirtear iad chun feidhme, ag brath ar an gcineál togra atá i gceist. Sa chás nach bhféadfadh na hOCTanna teacht ar chomhaontú maidir leis na cóid theicniúla agus mhargaidh is gá nó, sa chás nach gcuirtear iad chun feidhme, féadfar na rialacha sin a bheartú agus a ghlacadh tríd an nós imeachta coiste ar thogra ón gCoimisiún.

- Sainmhíníonn an togra seo 11 phríomhréimse comhair ar an iomlán. Socrófar tosaíochtaí sna cláir bhliantúla oibre a bheidh ag Líonra Eorpach na n-oibreoirí córais tarchurtha (féach caibidil 1.2), a ullmhófar i gcomhairle leis na páirtithe leasmhara go léir agus leis an nGníomhaireacht nua um Chomhar idir Rialtóirí Fuinnimh (féach caibidil 3), agus sonrófar go mion na cóid theicniúla agus mhargaidh is gá. Ba chóir a áireamh sa chomhar idir na hoibreoirí córais tarchurtha monatóireacht ar chur chun feidhme na gcód teicniúil agus margaidh.
- *Gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta a bhfuil leas coiteann ag baint leo:* Is éard is cóir go mbunófaí leis an gcomhar idir OCTanna creat chun gníomhaíochtaí taighde agus nuálaíochta a shainaithint, a mhaoiniú agus a bhainistiú ionas go ndéanfar dul chun cinn ar fhorbairt agus ar eabhlóid theicniúil iontaofa na líonraí Eorpacha leictreachais agus gáis, go háirithe maidir le cinnteacht soláthair agus éifeachtacht fuinnimh a chur chun cinn agus chun tabhairt isteach na dteicneolaíochtaí ísealcharbóin a éascú.
- *Comhordú ar oibriú na greille.* Áireofar mar chomhar idir OCTanna comhfheidhmiú ar na líonraí i gcomhréir leis na cóid theicniúla agus mhargaidh atá comhaontaithe. Tagraíonn sé freisin don mhalartú faisnéise a bhaineann le hoibriú na líonraí, agus foilsíú comhleanúnach faisnéise a chomhordú, faisnéis a bhfuil gá léi chun rochtain a fháil ar na líonraí, mar shampla trí chomhsheasamh trédhearcachta.
- *Pleanáil infheistíochta.* Chun toilleadh tarchurtha leordhóthanach a chur ar fáil chun an t-éileamh a shásamh agus chun na margaí náisiúnta a chomhtháthú, bheadh gá ag oibreoirí na líonraí le pleanáil atá comhordaithe go fadtéarmach a dhéanamh ar fhorbairt an chórais d'fhonn infheistíocht sna líonraí a phleanáil, agus chun monatóireacht a dhéanamh ar fhorbairt an toillte tarchurtha atá ag an líonra. Is éard atá beartaithe go bhfoilseoidh Líonra Eorpacha na n-oibreoirí córais tarchurtha pleananna maidir le forbairt na líonraí, lena n-áirítear samhaltú an líonra chomhtháite, forbairt cásanna agus measúnú ar acmhainneacht agus ar inseachadacht an chórais chomhtháite. Ba chóir go mbeadh an plean forbartha seo réamhbhreathnaitheach (e.g. 10 mbliana ar a laghad) ionas gur féidir bearnaí infheistíochta a aithint go luath, go mór mór maidir le toilleadh trasteorann.

Rannchuidíonn tionscnaimh réigiúnacha le comhtháthú an mhargaidh, go háirithe maidir leis an dá chúram dheireanacha seo. Ba chóir go gcomhlánfaí, ar an leibhéal réigiúnach, an comhar idir na hoibreoirí córais tarchurtha ar an leibhéal Eorpach, chun dul chun cinn praiticiúil a áirithiú, agus go mór mór chun bainistiú barrmhaith an líonra⁷ agus pleanáil agus réadú cuí infheistíochta a áirithiú. Ba chóir go mbeadh mar thoradh ar an gcreat rialúcháin cur chun cinn, comhordú agus forbairt na dtionscnamh réigiúnach idir na hoibreoirí córais tarchurtha agus na húdaráis rialála, mar atá amhlaidh, i gcás na dTionscnamh Réigiúnach a bhí ag ERGEG agus tionscnamh mar an Fóram Cúigthaobhach in Iarthuaisceart na hEorpa agus mar atá molta ag geallsealbhoirí móra, cuir i gcás Eurelectric.

4.2. Meicníocht fheabhsaithe comhair

Tá sé tábhachtach go dtugtar lánaitheantas ar an leibhéal Eorpach do na struchtúir chomhair atá ag na hoibreoirí córais tarchurtha chun go mbeidh údarás acu maidir leis na cúraimí thuasluaite a chomhlíonadh. Chun na críche sin, ainmneoidh an Coimisiún, go foirmiúil,

⁷ Mar shampla, i gcás an leictreachais, is léir gur gá socrú na gcód teicniúil a chinntiú maidir le gach aon réimse sioncronach i gcás saincheistanna áirithe.

Líonra Eorpach na n-oibreoirí córais tarchurtha (gás agus leictreachas) a bheidh freagrach as na cúraimí sin.

I bhfoirm cuideachtaí, is gá do na hoibreoirí córais tarchurtha bheith trédhearcach maidir leis an gcomhar atá eatarthu. Féadfaidh siad cur leis na struchtúir atá ann cheana, amhail GTE agus ETSO. Ciallóidh na cúraimí agus na freagrachtaí a bheidh ar na hoibreoirí córais tarchurtha, áfach, go mbeidh gá le struchtúr comhair atá lárnach agus buan i gcás an eagrúcháin agus i gcás na n-uirlisí praiticiúla a bhaineann le pleanáil agus oibriú na líonraí.

Déanfaidh an Ghníomhaireacht um Chomhar idir Rialtóirí Fuinnimh monatóireacht ar an tslí ina gcomhlíonfaidh Líonra Eorpach na n-oibreoirí córais tarchurtha na cúraimí atá air.

Déanfaidh na hoibreoirí córais tarchurtha forbairt ar rannpháirtíocht na ngeallsealbhóirí agus ar chomhairliúchán réamhtheachtach leo, mar shampla táirgeoirí, soláthróirí, custaiméirí agus oibreoirí dáileacháin, ionas go mbeidh sé ina chleachtas caighdeánach agus obair á thosú acu ar ábhar sonrach. Chun na críche sin, rachfar i gcomhairle leis na geallsealbhóirí maidir le gach aon dréachtchód margaidh agus teicniúil a ullmhóidh na hoibreoirí córais tarchurtha agus beidh cead acu a dtuairimí a thabhairt ar chlár bliantúil oibre na n-oibreoirí córais tarchurtha. Déanfaidh an Ghníomhaireacht maoirseacht lena chinntiú go ndéantar an comhairliúchán sin go ceart.

5. FEIDHMIÚ AN MHARGAIDH A FHEABHSÚ

Ar cheann d'aidhmeanna an togra seo tá an creat reachtach a fheabhsú chun rochtain na dtríú páirtithe a éascú ar bhonneagair thábhachtacha, trédhearcacht agus comhtháthú an mhargaidh a fheabhsú mar aon le rochtain do chustaiméirí miondíola.

5.1. An córas díolúine

Cuimsítear sa reachtaíocht faoi láthair an deis mórbhonneagar nua a dhíolmhú ó rialacha a bhaineann le hinrochtaineacht rialáilte do thríú páirtithe maidir le tréimhse réamhchinntithe. Tá roinnt bonneagar tugtha chun críche nó faoi lán seoil, lena n-áirítear idirnascairí gáis agus leictreachais agus saoráidí GNL, a bhain úsáid as an deis seo. Chuidigh sé seo le tionscadail a thabhairt ar aghaidh, rud a théann chun leasa na cinnteachta soláthair agus na hiomaíochta. Ag an tráth céanna, is éard a léiríonn an taithí go dtí seo go bhféadfadh na forbróirí tionscadal, na rialtóirí agus an Coimisiún tairbhe a bhaint as nós imeachta atá athchóirithe chun éifeachta maidir le hiarratas a dhéanamh ar dhíolúine agus díolúintí a thabhairt mar aon le soiléiriú ar roinnt coinníollacha. Is éard a mholann an Coimisiún, dá bhrí sin, treoirlínte a fhorbairt a chuideoidh le hiarrthóirí agus le rialtóirí na coinníollacha is gá chun díolúine a fháil a chur i bhfeidhm. Lena chinntiú gur féidir leis an margadh an bonneagar díolmhaithe a úsáid go barrmhaith, beartaítear na mioncheanglais maidir le leithdháileadh toillte agus le forálacha a bhaineann le bainistiú ar phlúchadh don bhonneagar nua a bhí á gcur i bhfeidhm go dtí seo cás i ndiaidh cáis a chur i bhfeidhm ar bhonn ginearálta.

5.2. Trédhearcacht

Tá easpa leachtachta agus trédhearcachta ag cur as don mhargadh inmheánach sa leictreachas agus sa ghás mar go bhfuil sé ag cur bac le leithdháileadh éifeachtach acmhainní, ag cur teorainn le deiseanna chun fálú a dhéanamh in aghaidh rioscaí agus ag cur bac le hiontrálaithe

nua. Is gá an mhuinín as an margadh, leachtacht an mhargaidh agus líon na ngeallsealbhóirí a mhéadú trí bhreis faisnéise a chur ar fáil don mhargadh.

Díríonn na ceanglais reatha maidir le trédhearcacht, ar an méid toillte atá sa líonra a fhoilsiú go poiblí, ionas go bhféadfaidh páirtithe margaidh eolas a fháil faoin toilleadh atá ar fáil agus faoina bhfuil an toilleadh go léir atá ar fáil á thairiscint don mhargadh. Beidh gá ag na páirtithe margaidh, áfach, le rochtain chothrom ar an bhfaisnéis a chinntíonn gluaiseachtaí an phraghas mórdhíola.

Faoi láthair, bíonn níos mó rochtana agus rochtain níos fearr ar fhaisnéis ag sealbhóirí atá freagrach as an gcuid is mó de na gluaiseachtaí gáis agus leictreachais, agus a bhfuil tromlach na sócmhainní atá sa mhargadh ina seilbh acu, ná mar a bhíonn ag iontrálaithe nua. I gcás an leictreachais, gabhann ceanglais i bhfoirm treoirlínte leis an rialachán lena leagtar síos na ceanglais trédhearcachta a bhaineann le giniúint leictreachais, ach níl na treoirlínte sin mion go leor, agus níl aon cheanglas den sórt sin ann faoi láthair i gcás an gháis. Beartaítear, dá bhrí sin, na ceanglais trédhearcachta a shíneadh chun go bhfoláítear stoic gháis, réamhaisnéisí éilimh agus soláthair, agus costais a bhaineann leis na líonraí agus le trádáil a chothromú.

Is gá go ndéanfaidh na húdaráis rialála náisiúnta cur i bhfeidhm ceart agus iomlán na gceanglas seo a rialú agus monatóireacht a dhéanamh ar an gcur i bhfeidhm sin, agus beidh gá a gcuid cumhachtaí a neartú dá réir.

I gcás cheist na trédhearcachta a bhaineann le díorthaigh agus le hionstraimí airgeadais agus ós rud é nach bhforáiltear do cheanglais bhreise sna tograí seo ar na cuideachtaí lena mbaineann, déanfaidh an Coimisiún mionscrúdú ar na ceistanna sin agus tabharfaidh sé conclúid i dtreo lár na bliana 2008. Tugtar cuireadh don Ghníomhaireacht um Chomhar idir Rialtóirí Fuinnimh agus do Choiste na Rialtóirí um Urrúis Eorpacha (CESR - *Committee of European Securities Regulators*) oibriú i gcomhar le chéile chun breis iniúchta a dhéanamh agus comhairle a thabhairt maidir lenar chóir go mbeadh idirbhearta a bhaineann le conarthaí soláthair gáis agus leictreachais agus le díorthaigh gháis agus leictreachais faoi réir ag ceanglais trédhearcachta réamhthrádála agus/nó iarthrádála.

5.3. Rochtain ar stóráil

Foráiltear leis an Treoir um mhargadh inmheánach sa ghás nádúrtha, go mbeidh ar na hoibreoirí stórála rochtain a thabhairt do thríú páirtithe, i gcás go bhfuil an stóráil riachtanach maidir le custaiméirí a sholáthar. Tá sé de rogha ag na Ballstáit rochtain ar na saoráidí stórála seo a áirithiú trí choinníollacha arna sainmhíniú ag an rialtóir nó trí dhualgas a chur ar na hoibreoirí stórála coinníollacha rochtana a chomhaontú leis na custaiméirí. Tá na ceanglais a fholáítear sa Treoir teoranta do na prionsabail, agus tugtar go leor saoirse do na Ballstáit agus iad ag déanamh sainmhíniú ar a gcreat rialúcháin. Tugadh substaint do na prionsabail sin trí Fhóram Mhaidrid, fóram ag ar tháinig na geallsealbhóirí go léir ar chomhaontú faoi Threoirlínte deonacha maidir le dea-chleachtas rochtana i measc tríú páirtithe le haghaidh oibreoirí an chórais stórála (GGPSSO - '*Guidelines for Good Third Party Access Practice for Storage System Operators*'). Tá sé tugtha le fios ag ERGEG go bhfuil an cur chun feidhme foriomlán ar na treoirlínte seo an-lag go deo.

Molann an Coimisiún ceithre bheart ar leith chun iad a chur i bhfeidhm go héifeachtúil:

- Na prionsabail a fholáítear sna treoirlínte a dhéanamh ceangailteach go dlítheanach agus cead a thabhairt na treoirlínte a chur chun feidhme go mion trí nós imeachta coiste;

- Díchuachadh dlítheanach agus feidhmiúil a bhunú d'oibreoirí an chórais stórála atá ina gcuid de na gnóthais soláthair;
- Na cumhachtaí atá ag na húdaráis rialála náisiúnta a neartú ionas go bhféadfaidh siad maoirseacht a dhéanamh ar an rochtain ar stóráil;
- Soiléire a cheangal ar an gcóras rialála a chuirtear i bhfeidhm ar na saoráidí stórála.

Chun na treoirlínte a dhéanamh ceangailteach go dlítheanach, síneofar an Rialachán chun sainmhíniú a thabhairt ar an tslí a mbeidh sé de cheangal ar oibreoirí an chórais stórála seirbhísí rochtana a thairiscint do thríú páirtithe, agus ar an tslí is cóir dóibh an toilleadh a leithdháileadh agus plúchadh a bhainistiú. Déanfar sainmhíniú freisin ar na ceanglais trédhearcachta agus molfar bearta a cheadóidh forbairt a dhéanamh ar mhargadh tánaisteach don toilleadh stórála. Ba chóir go gcinnteoidh na rialacha seo go ndéanfar an stóráil ar fad atá ar fáil do thríú páirtithe a thairiscint i slí neamh-idirdhealaitheach agus thrédhearcach, agus go ndímholfar cnapadh toillte go láidir. Thairis sin, cinnteoidh na rialacha seo comhchuibheas leis na mionriachtanais atá beartaithe maidir le bonneagar díolmhaithe.

Trína cheangal go ndéanfar díchuachadh dlítheanach agus feidhmiúil ar oibreoirí an chórais stórála, feabhsófar go mór an rochtain ar an stóráil. Ós rud é, faoi láthair, go mbíonn ar sholáthróirí a bhfuil stóráil de dhíth orthu dul i dteagmháil lena gcuid iomaitheoirí chun a riachtanas stórála a chonrú, ní chuirtear leis an muinín as an margadh agus cuirtear bac le hiontrálaithe nua. Má chruthaítear ceanglas maidir le hoibreoirí stórála atá díchuachta tiocfaidh feabhas ar an staid seo agus beidh iomaitheoirí agus rialtóirí in acmhainn seiceáil a dhéanamh go bhfuil an toilleadh iomlán stórála atá ar fáil á thairiscint don mhargadh.

Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún deireadh a chur leis an débhríocht atá ann maidir leis an méid den toilleadh stórála a thairgtear don mhargadh, agus a cheanglaíonn ar na Ballstáit critéir a shainmhíniú maidir leis an tráth agus leis an tslí a bhfuil feidhm ag rochtain tríú páirtí ar stóráil agus beidh sé de cheangal an fhaisnéis sin a thabhairt le fios go poiblí. Beidh sé de chúram ar an rialtóir, dá bhrí sin, monatóireacht a dhéanamh lena chinntiú go bhfuil na critéir seo á gcur i bhfeidhm mar is cóir maidir le gach aon stóráil.

5.4. Rochtain ar chríochfoirt GNL

Tá an ról atá ag an ngás nádúrtha leachtach (GNL) i soláthar gáis chuig an Aontas Eorpach ag éirí níos tábhachtaí, agus tá sé beartaithe nó i bhfeidhm infheistíocht bhreise a dhéanamh i gcríochfoirt GNL. I ngeall air sin, beidh gá le rialacha trédhearcacha maidir le rochtain ar chríochfoirt GNL. Tá an riachtanas seo aitheanta ag na rialtóirí, agus d'ullmhaigh ERGEG treoirlínte ag a bhfuil mar aidhm cur chuige coiteann a chruthú i leith rochtain ag tríú páirtithe ar chríochfoirt GNL.

Cé gur bhain go leor de na críochfoirt GNL a tógadh úsáid as na deiseanna maidir le díolúine a fháil ón rochtain do thríú páirtithe agus ó idirghabháil rialúcháin faoi Airteagal 22 den Treoir, tá críochfoirt GNL eile a bhfuil rialacha maidir le rochtain do thríú páirtithe i bhfeidhm iontu. Ós rud é nach gceanglaítear leis an Treoir atá ann ach gá ginearálta maidir le rochtain a rialáil, féadfaidh na Ballstáit léamh éagsúil a dhéanamh ar an gceanglas sin. Thairis sin, bíonn díolúine faoi Airteagal 22 sealadach i gcónaí, agus nuair a thagann an tréimhse díolmhaithe chun críche cuirtear tús leis an rialáil ar na críochfoirt GNL. Tá sé beartaithe ag an gCoimisiún, dá bhrí sin, rialacha atá sainmhínithe i slí níos soiléire maidir le rochtain do thríú páirtithe a fhorchur ar chríochfoirt GNL. Chun na treoirlínte a dhéanamh ceangailteach

go dlítheanach, síneofar an Rialachán chun sainmhíniú a thabhairt ar an tslí is cóir d'oibreoírí na gcríochfort GNL seirbhísí rochtana a thairiscint do thríú páirtithe, agus ar an tslí is cóir dóibh an toilleadh a leithdháileadh agus plúchadh a bhainistiú. Déanfar sainmhíniú freisin ar na ceanglais trédhearcachta agus molfar bearta a cheadóidh forbairt a dhéanamh ar mhargadh tánaisteach do thoilleadh na gcríochfort. Thairis sin, cinnteoidh na rialacha seo comhchuibheas leis na mionriachtanais atá beartaithe maidir le bonneagar díolmhaithe.

5.5. Comhaontuithe soláthair fadtéarmacha

Tugann comhaontuithe soláthair atá déthaobhach agus iarteachtach deis do dhiantionscail fuinnimh praghsanna níos intuatha a fháil. Tá an baol ann, áfach, go ndéanfaidh comhaontuithe den sórt sin an margadh iarteachtach a fhoriamh trí bhac a chur ar thomhaltóirí a gcuid soláthraithe a athrú agus sa chaoi sin bac a chur le hiomaíocht. Chun neamhchinnteacht sa mhargadh a laghdú, tabharfaidh an Coimisiún treoir i bhfoirm iomchuí, sna míonna atá le teacht, maidir le comhlíonadh dhlí iomaíochta an AE ag comhaontuithe fadtéarmacha soláthair atá déthaobhach agus iarteachtach.

5.6. Creat maidir le bunú céimseach margaidh miondíola Eorpaigh

Ní féidir tagairt a dhéanamh, go fóill ar aon nós, i gcás an mhargaidh leictreachais agus gáis, do mhargadh miondíola Eorpach (teaghlaigh agus fiontair bheaga), mar go bhfuil dualgas ar na custaiméirí, ag glacadh leis go bhfuil rogha acu, soláthróirí atá bunaithe sa tír chéanna a roghnú. Is é an cuspóir deiridh leis na margai inmheánacha leictreachais agus gáis fiormhargadh Eorpach a bhunú do na húsáideoirí deiridh: tá sé riachtanach chun margai iomaíocha a chruthú agus chun an éifeachtacht uasta a bhaint amach. Tá sé tábhachtach léirscaoileadh a bhaint amach sa mhargadh miondíola lena chinntiú go mbeidh saoránaigh uile an AE in ann leas a bhaint as an iomaíocht. Nuair nach gcuirtear an léirscaoileadh i bhfeidhm ach ar chustaiméirí móra, bheadh ar theaghlaigh na hEorpa an tionscal a fhóirdheonú agus chuirfí comharthaí infheistíochta a bhaineann le giniúint agus le soláthar nua as a riocht. Amhail ón 1 Iúil 2007, tá na margai miondíola go léir san AE oscailte don iomaíocht, ach i ndáiríre tá a lán custaiméirí rócheangailte leis na soláthróirí a bhí acu roimhe seo mar nach bhfuil creat dlíthiúil cuí curtha i bhfeidhm mar is gá. Is de réir a chéile a chruthófar margadh miondíola Eorpach. D'fhoill an próiseas seo a spreagadh tá an Coimisiún ag déanamh measúnú ar fhóram miondíoltóireachta a bhunú i gcomhréir leis an taithí dhearfach a bhí ar Fhóram Fhlórans agus ar Fhóram Mhaidrid. Thabharfadh an fóram seo an deis díriú ar shaincheisteanna miondíola, agus chuirfeadh sé deis ar fáil do na geallsealbhóirí go léir bunú margaidh miondíola uile-AE a chur chun cinn. Thabharfadh an fóram treoir maidir leis na hoibleagáidí atá beartaithe do na Ballstáit agus do na húdaráis rialála chun rialacha soiléire iomaíochta a leagan síos don mhargadh miondíola, d'fhoill na rialacha margaidh a chomhchuibhiú de réir a chéile ionas go gceadófar margai miondíola trasteorann.

Beidh ról an-tábhachtach ag margai miondíola dea-fheidhmithe cur le feasacht an phobail ar thomhaltas fuinnimh ag an mbaile agus ar an gcostas ar fhuinneamh, mar go mbeidh gá ag na bearta go léir le gníomhartha ó theaghlaigh chun astaíochtaí CO₂ a íslíú agus éifeachtacht fuinnimh a mhéadú. Cuideoidh an iomaíocht sa soláthar do theaghlaigh le feasacht an phobail ar fhuinneamh. Níl an nós atá ann, is é sin go bhfaigheann custaiméirí an bille deireanach don fhuinneamh tomhailte i ndiaidh tréimhse bliana, ina chuidiú leis an bhfeasacht sin, agus ní thugtar an deis do na soláthróirí seirbhísí iomaíocha a fhorbairt a dhéanfaidh idirdhealú idir teaghlaigh ag a bhfuil riachtanais speisialta. Is gá do na soláthróirí, dá bhrí sin, breis faisnéise a thabhairt lena áirithiú go gcuirfear custaiméirí ar an eolas níos minice maidir leis an méid fuinnimh a úsáideann siad agus an méid a chosnaíonn sé.

Is léir gur gá gealltanais láidre faoi chearta custaiméirí a fhorbairt in éineacht leis an tsaoirse roghanna do thomhaltóirí. Tá leibhéal ard cosanta ann cheana sa Treoir reatha i gcomhair custaiméirí leochaileacha lena áirithiú go mbeidh rochtain acu ar an bhfuinneamh a theastóidh uathu chun gnáthchaighdeán saoil a bheith acu. Níor cuireadh na bearta seo i bhfeidhm go ceart i roinnt tíortha, áfach, agus is éard atá beartaithe ag an gCoimisiún chun an creat a shoiléiriú treoirlínte ceangailteacha a shainmhíniú. Ag an tráth céanna, tá sé beartaithe ag an gCoimisiún cearta gach custaiméara a neartú trí, ina measc, ceart a thabhairt soláthróir a athrú aon am ar bith agus a cheanglaíonn ar chuideachtaí fuinnimh billí a shocrú tráth nach déanaí ná mí i ndiaidh don tomhaltóir ceangal le líonra an tsoláthróra nua.

Ar deireadh, tá an Coimisiún den tuairim gur leor i gcás Oibreoirí Córais Dáileacháin na rialacha atá ann faoi láthair maidir le díchuachadh dlítheanach agus feidhmiúil. Ní bheartaítear, dá bhí sin, na rialacha díchuachta ar an úinéireacht atá sonraithe i gcaibidil 4 thuas a shíneadh i leith Oibreoirí Córais Dáileacháin.

6. COMHAR MAIDIR LE CINNTEACHT SOLÁTHAIR A THREISIÚ

6.1. Monatóireacht ag oibreoirí córais tarchurtha ar an gcinnteacht soláthair

Is tábhachtach a áirithiú go bhfuil na córais leictreachais agus gáis in acmhainn an t-éileamh a shásamh in amanna beagéilimh agus móréilimh araon. I gcás an leictreachais, ní fhéadfar é sin a chinntiú ach nuair atá toilleadh giniúna leordhóthanach ann (leorgacht giniúna) agus nuair atá an líonra in acmhainn an fuinneamh a iompar ó na gineadóirí go dtí na custaiméirí deiridh (leorgacht líonra). I gcás an gháis, is gá toilleadh leordhóthanach allmhairithe agus stórála a bheith i bhfeidhm.

Ceanglaíonn Treoir 2005/89/CE ar na rialtóirí náisiúnta, le cabhair ó na hoibreoirí córais tarchurtha, tuairisc a thabhairt gach bliain don Choimisiún maidir le cinnteacht an tsoláthair leictreachais. Ceanglaíonn Treoir 2004/67/CE ar na Ballstáit tuairisc a thabhairt ar chinnteacht an tsoláthair gáis agus ar an gcreat rialúcháin chun infheistíocht sa bhonneagar a fheabhsú. Cruthaíonn na leasuithe atá beartaithe ar Rialacháin (CE) Uimh. 1228/2003 agus (CE) Uimh. 1775/2005 an cúram maidir le tuar a thabhairt do Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha ar leorgacht an chórais i ngach samhradh agus geimhreadh agus go fadtéarmach. Tá gá le dearcadh Eorpach chun na féidearthachtaí maidir le honnmhairiú agus allmhairiú leictreachais agus gáis faoi choinníollacha móréilimh a chur san áireamh. I ngeall ar na sreabha trasteorann leictreachais agus gáis laistigh den mhargadh inmheánach, is gá dearcadh ar an leibhéal Eorpach.

6.2. Comhar idir na Ballstáit

Tá dhá ionstraim i reachtaíocht an AE a bhaineann le cinnteacht an tsoláthair gáis. Ar an gcéad ionstraim tá Treoir 2003/55/CE lenar tugadh isteach oibleagáidí ginearálta monatóireachta do na Ballstáit. Ar an dara hionstraim tá Treoir 2004/67/CE a bhaineann go sonrach le bearta chun cinnteacht an tsoláthair gáis a chosaint. Bhunaigh an Treoir seo an Grúpa Comhordaithe Gáis agus tugtar sainmhíniú ar "meicníocht Pobail" i gcás cur isteach ar an soláthar.

Déanann na hionstraimí seo foráil do chomhsheasamh comhordaithe. Ní shainmhínítear cuspóirí cainníochtúla maidir le cinnteacht soláthair agus ní fhorchuirtear aon oibleagáid

maidir leis na stoic gháis. Ar deireadh, ní sholáthraíonn siad creat le haghaidh comhair réigiúnaigh i gcás trombhriste soláthair.

Ní dhearna na Ballstáit Treoir 2004/67/CE a thrasuíomh ach le deireanas. Foráiltear in Airteagal 10 den Treoir sin go dtabharfaidh an Coimisiún tuairisc faoi 19 Bealtaine 2008 maidir le cur chun feidhme na Treorach, agus go háirithe, maidir le héifeachtúlacht a ionstraimí agus go bhféadfaidh sé tograí breise a eisiúint maidir le cinnteacht soláthair. Déanfaidh an tuairisc sin plé, go háirithe, ar na bearta cinnteachta soláthair a bhaineann leis na stoic gháis.

Ar an gcúis sin, mar chéim tosaigh, ní dhéanann na tograí seo modhnú ar Threoir 2004/67/CE agus ní dhéantar plé ach ar dhá shaincheist:

- *Oibleagáidí breise trédhearcachta maidir le stoic tráchtála.* Bheadh sé de dhualgas ar gach oibreoir stórála an méid gáis atá ar fáil ina chuid saoráidí a fhoilsiú go laethúil. Chuirfeadh an oibleagáid seo go mór leis an muinín a bheadh acu as a chéile i gcás cúnamh réigiúnaigh agus dhéthaobhaigh nuair a tharlódh trombhriseadh soláthair.
- *Dlúthpháirtíocht* Beartaítear go n-oibreoidh na Ballstáit i gcomhar lena chéile chun dlúthpháirtíocht réigiúnach agus dhéthaobhach a chur chun cinn. Is éard atá beartaithe leis an gcomhar seo cásanna a mbeadh sé dóchúil go mbeadh trombhriseadh soláthair a dhéanfadh difear do Bhallstát mar thoradh orthu. Ar shamplaí den chomhar seo tá bearta náisiúnta a athchóiriú chun éifeachta ionas go bhféadfaí dul i ngleic le héigeandálaí agus modúlachtaí praiticiúla a fhorbairt ar mhaithe le cúnamh frithpháirteach. Glacfaidh an Coimisiún treoirlínte maidir le comhar réigiúnach dlúthpháirtíochta más gá.

Togra le haghaidh

RIALACHÁIN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 1775/2005 maidir le coinníollacha rochtana ar líonraí tarchurtha gáis nádúrtha

(Téacs is ábhartha maidir leis an LEE)

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 95 de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún⁸,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa⁹,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún¹⁰,

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an nós imeachta a leagtar síos in Airteagal 251 den Chonradh¹¹,

De bharr an méid seo a leanas:

- (1) Is éard is aidhm don mhargadh inmheánach sa ghás, margadh atá á chur chun feidhme de réir a chéile amhail 1999 ar aghaidh, rogha forleathan a sholáthar do thomhaltóirí uile an Chomhphobail, cibé saoránaigh nó gnólachtaí, mar aon le deiseanna nua gnó agus trádáil trasteorann, ionas go gcinnteofar neartúcháin éifeachtachta, praghsanna iomaíocha, caighdeáin arda seirbhíse, agus go gcuideofar le cinnteacht an tsoláthair agus na hinbhuanaitheachta.
- (2) Tá rannhuidiú suntasach maidir le margadh inmheánach den sórt sin a chruthú don ghás déanta le Treoir 2003/55/CE an 26 Meitheamh 2003 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le comhriallacha don mhargadh inmheánach sa ghás nádúrtha agus le haisghairm Theoir 98/30/CE¹² agus Rialachán (CE) Uimh. 1775/2005 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Meán Fómhair 2005 maidir le coinníollacha rochtana ar na líonraí tarchurtha gáis nádúrtha¹³.

⁸ IO C [...], [...], lch. [...].

⁹ IO C [...], [...], lch. [...].

¹⁰ IO C [...], [...], lch. [...].

¹¹ IO C [...], [...], lch. [...].

¹² IO L 176, 15.7.2003, lch.57.

¹³ IO L 289, 3.11.2005, lch.1.

- (3) Faoi láthair, áfach, ní féidir barántas a thabhairt d'aon chuideachtaí sa Chomhphobal go bhfuil sé de cheart acu gás a dhíol in aon Bhallstát de réir coinníollacha comhionanna, gan idirdhealú nó míbhuntáiste a chruthú. Go háirithe, níl rochtain neamh-idirdhealaitheach ar na líonraí ná leibhéal éifeachtúil comhionann de mhaoirseacht rialála ar fáil fós i ngach Ballstát.
- (4) Chuir an Teachtaireacht ón gCoimisiún agus ó Pharlaimint na hEorpa, dar teideal "Beartas Fuinnimh le haghaidh na hEorpa"¹⁴ béim ar an tábhacht leis an margadh inmheánach sa ghás nádúrtha a thabhairt chun críche agus margadh cothrom a chruthú do na cuideachtaí gáis go léir atá sa Chomhphobal. Thaispeáin Teachtaireacht ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa agus chuig an gComhairle maidir leis na hionchais atá i ndán don mhargadh inmheánach sa ghás agus sa leictreachas¹⁵ agus an Teachtaireacht ón gCoimisiún "Fiosrúchán faoi Airteagal 17 de Rialachán (CE) Uimh. 1/2003 maidir leis na hearnálacha gáis agus leictreachais san Eoraip (Tuarascáil Chríochnaitheach)"¹⁶, thaispeáin siad nach dtugann na rialacha agus na bearta atá ann faoi láthair an raon feidhme is gá chun an cuspóir maidir le margadh inmheánach dea-feidhmiúil a bhaint amach.
- (5) Is gá Rialachán (CE) Uimh. 1775/2005 a leasú i gcomhréir leis na teachtaireachtaí seo chun an creat rialúcháin a fheabhsú don mhargadh inmheánach sa ghás.
- (6) Go háirithe, tá gá le comhar agus comhordú níos fearr idir na hoibreoirí córais tarchurtha chun comhoiriúnacht leanúnach ar na rialacha teicniúla agus tráchtála a áirithiú ionas go soláthraítear agus go ndéantar rochtain éifeachtúil ar na líonraí tarchurtha a thrasnaíonn teorainneacha, agus chun pleanáil atá comhordaithe agus réamhbhreathnaitheach agus forás iontaofa teicniúil a áirithiú don chóras tarchurtha sa Chomhphobal, ag féachaint go cuí don chomhshaol, agus éifeachtacht fuinnimh agus taighde agus nuálaíocht a chur chun cinn, go mór mór maidir le tabhairt isteach na n-acmhainní in-athnuaite agus scaipeadh na dteicneolaíochtaí ísealcharbóin a éascú. Ba chóir do na hoibreoirí córais tarchurtha a gcuid líonraí a oibriú de réir na gcód teicniúil agus margaidh seo atá comhoiriúnach.
- (7) Chun an bhainistíocht is fearr is féidir a dhéanamh ar an líonra tarchurtha gáis sa Chomhphobal ba chóir líonra Eorpach oibreoirí córais tarchurtha a bhunú. Ba chóir cúraimí an líonra a dhéanamh de réir rialacha iomaíochta an Chomhphobail atá infheidhme maidir leis na cinntí a dhéanfaidh líonra Eorpach na n-oibreoirí córais tarchurtha. Déanfar a gcúraimí a shainmhíniú go cuí agus ba chóir go gcinnteodh an modh oibre a bheidh acu éifeachtacht, ionadaíocht agus trédhearcacht. Ós rud é go bhféadfaí dul chun cinn níos éifeachtúla a dhéanamh trí chur chuige ar an leibhéal réigiúnach, ba chóir d'oibreoirí córais tarchurtha struchtúir réigiúnacha a bhunú laistigh den struchtúr iomlán comhair, agus a chinntiú go bhfuil na torthaí ar an leibhéal réigiúnach comhoiriúnach leis na cóid agus leis na pleananna infheistíochta ar an leibhéal Comhphobail. Tugann an comhar idir struchtúir réigiúnacha den sórt seo le tuiscint go ndéanfar díchuachadh éifeachtúil ar ghníomhaíochtaí an líonra, ó ghníomhaíochtaí a bhaineann le táirgeadh agus le soláthar, mar mura mbeadh sin

¹⁴ COIM(2007) 1.

¹⁵ COIM(2006) 841.

¹⁶ SEC(2006) 1724.

amhlaidh is éard a bheadh mar thoradh ar chomhar réigiúnach idir na hoibreoirí córais tarchurtha baol le hiompraíocht fhrith-iomaíoch.

- (8) Tá suim ag na páirtithe margaidh go léir san obair a bheidh súil lena ndéanfaidh na hoibreoirí córais tarchurtha. Tá gá leis an bpróiseas comhairliúcháin, dá bhrí sin, agus beidh ról tábhachtach ag na struchtúir reatha a bhunófar chun an próiseas comhairliúcháin a éascú agus a athchóiriú chun éifeachta, cuir i gcás EASEE-gas (Comhlachas na hEorpa um Athchóiriú chun Éifeachta na Malartán Fuinnimh).
- (9) Chun iomaíocht a fheabhsú trí mhargáí mórdhíola sa ghás leachtach, tá sé rithábachtach go bhféadfar an gás a thrádáil go neamhspleách ón suíomh atá aige sa chóras. An t-aon slí chun é seo a dhéanamh is ea trí shaoirse a thabhairt d'úsáideoirí an líonra toilleadh a chur san áiríthe isteach sa chóras agus amach ón gcóras go neamhspleách ar a chéile, agus sa chaoi sin iompar gáis a chruthú trí chriosanna in ionad rianta conartha. Thug formhór na ngeallsealbhóirí le fios ag an séú Fóram Mhaidrid gurbh é arbh fhearr leo córais ina bhfuil pointí isteach sa chóras agus amach ón gcóras chun forbairt iomaíochta a éascú.
- (10) Tá plúchadh suntasach conarthach sna líonraí gáis. Tá na prionsabail a bhaineann le bainistiú plúchta agus leithdháileadh toillte i gcomhair conarthaí nua nó conarthaí a aontaíodh as an nua bunaithe ar thoilleadh nach bhfuil in úsáid a scaoileadh trí chead a thabhairt d'úsáideoirí an líonra an toilleadh conraithe atá acu a fholigeann nó a athdhíol agus dualgas a chur ar na hoibreoirí córais tarchurtha an toilleadh nach bhfuil in úsáid acu a thairiscint don mhargadh, lá roimh ré ar a laghad agus ar bhonn idirbhriste. I ngeall ar an méid mór conarthaí reatha agus ar an gá le cothromaíocht dháiríre a chruthú idir úsáideoirí an toillte nua agus reatha ní mór na prionsabail seo a chur i bhfeidhm maidir leis an toilleadh conraithe go léir, lena n-áirítear na conarthaí reatha.
- (11) Tá sé tugtha le fios sa mhonatóireacht a rinne na húdaráis rialála náisiúnta agus an Coimisiún ar an margadh le blianta beaga anuas nach leor na ceanglais trédhearcachta agus na rialacha maidir le rochtain ar bhonneagar.
- (12) Tá gá le rochtain chomhionann ar fhaisnéis a bhaineann le stádas fisiceach an chórais, ionas go bhféadfaidh na páirtithe margaidh go léir measúnú a dhéanamh ar an éileamh foriomlán agus ar staid an tsoláthair agus na cúiseanna le gluaiseachtaí sa phraghas mórdhíola a aithint. Áirítear air seo faisnéis níos beaichte maidir le soláthar agus éileamh, toilleadh an líonra, sreabha agus cothabháil, cothromú agus infhaighteacht agus úsáid stórála. I ngeall ar an tábhacht a bhaineann leis an bhfaisnéis seo d'fheidhmiú an mhargaidh is gá na srianta ar fhoilsiú ar chúinsí rúndachta a chur i leataobh.
- (13) Chun muinín as an margadh a mhéadú, is gá do na rannpháirtithe bheith cinnte gur féidir smachtbhannaí a fhorchur i leith iompraíochta mí-úsáidí. Ba chóir a chur ar chumas na n-údarás cuí iniúchadh éifeachtúil a dhéanamh ar líomhaintí i leith drochúsáide a bhaineann leis an margadh. Is gá go mbeadh rochtain ag na húdaráis inniúla ar shonraí a thugann faisnéis maidir le cinntí oibríochtúla a dhéanfaidh na gnóthais soláthair. I gcás an mhargaidh gáis, tarchuirtear na cinntí seo go léir chuig na hoibreoirí córais i bhfoirm áirithe toillte, ainmniúcháin agus sreabha a réadaíodh. Ba chóir do na hoibreoirí córais an fhaisnéis seo a thabhairt do na húdaráis inniúla i gcomhair tréimhse socraithe.

- (14) Is éard a cheanglaíonn an iomaíocht i gcomhair tomhaltóirí tí nach gcuirtear bac ar sholáthraithe nuair ar mian leo dul isteach i margaí miondíola nua. Tá sé tábhachtach go mbeadh eolas ag na páirtithe margaidh go léir, dá bhrí sin, ar na rialacha agus na freagrachtaí a rialaíonn slabhra an tsoláthair, agus is gá iad a chomhchuibhiú d'fhonn comhtháthú an mhargaidh Comhpobail a fheabhsú.
- (15) Ní leor an rochtain ar shaoráidí stórála gáis ná ar shaoráidí GNL, agus is gá na rialacha a fheabhsú. Is éard a tugadh le fios de réir mhonatóireacht Ghrúpa Rialtóirí na hEorpa um Leictreachas agus Ghás (ERGEG - *European Regulators' Group for electricity and gas*) nach gcuirtear i bhfeidhm go cuí na treoirlínte deonacha maidir le dea-chleachtas rochtana i measc tríú páirtithe le haghaidh oibreoirí an chórais stórála, agus ar chomhaontaigh na geallsealbhóirí go léir ag Fóram Mhaidrid, agus nach mór na treoirlínte sin bheith ceangailteach.
- (16) Foráiltear le Rialachán (CE) Uimh. 1775/2005 go ndéanfar bearta áirithe a ghlacadh de réir Chinneadh 1999/468/CE ón gComhairle an 28 Meitheamh 1999 ag leagan síos na nósanna imeachta maidir le feidhmiú na gcumhachtaí cur chun feidhme arna dtabhairt don Choimisiún¹⁷.
- (17) Rinne Cinneadh 2006/512/CE leasú ar Chinneadh 1999/468/CE, leasú a rinne nós imeachta rialúcháin lena ngabhann grinnscrúdú a thabhairt isteach maidir le bearta a bhfuil raon feidhme ginearálta acu agus a ceapadh chun eilimintí neamhriachtanacha d'ionstraim bhunúsach a leasú, ar ionstraim í a glacadh i gcomhréir leis an nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 251 den Chonradh, lena n-áirítear trí chuid de na heilimintí sin a scriosadh nó tríd an ionstraim a fhorlíonadh trí eilimintí nua neamhriachtanacha a chur léi.
- (18) I gcomhréir leis an gcomhráiteas ó Pharlaimint na hEorpa, ón gComhairle agus ón gCoimisiún¹⁸ maidir le Cinneadh 2006/512/CE, chun go mbeidh an nós imeachta nua seo infheidhme maidir le hionstraimí a ghlacfar de réir an nós imeachta atá leagtha síos in Airteagal 251 den Chonradh agus atá i bhfeidhm cheana féin, ní mór na hionstraimí sin a choigeartú de réir na nósanna imeachta is infheidhme.
- (19) Maidir le Rialachán (CE) Uimh. 1775/2005, ba chóir cumhacht a thabhairt don Choimisiún, go háirithe, na treoirlínte is gá a bhunú nó a ghlacadh maidir leis an méid íosta comhchuibhithe is gá chun aidhm an Rialacháin seo a bhaint amach. Ó tharla go bhfuil raon feidhme ginearálta ag na bearta sin agus gur le haghaidh eilimintí neamhriachtanacha de Rialachán (CE) 1775/2005 a leasú a ceapadh iad nó le haghaidh Rialachán (CE) 1775/2005 a fhorlíonadh trí eilimintí nua neamhriachtanacha a chur leis, ba chóir iad a ghlacadh i gcomhréir leis an nós imeachta rialúcháin lena ngabhann grinnscrúdú agus dá bhforáiltear in Airteagal 5a de Chinneadh 1999/468/CE.
- (20) Ba cheart mar sin Rialachán (CE) Uimh. 1775/2005 a leasú dá réir sin,

¹⁷ IO L 184, 17.7.1999, lch. 23. Cinneadh arna leasú le Cinneadh 2006/512/CE (IO L 200, 22.7.2006, lch. 11).

¹⁸ IO C 255, 21.10.2006, lch. 1.

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH:

Airteagal 1

Leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 1775/2005 mar seo a leanas:

- (1) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 1:

“Airteagal 1

Ábhar agus raon feidhme

Is éard is aidhm don Rialachán seo:

- (a) rialacha neamh-idirdhealaitheacha a shocrú maidir le coinníollacha rochtana ar chórais tarchurtha gáis nádúrtha agus sainiúlachtaí na margaí náisiúnta agus réigiúnacha a chur san áireamh d'fhonn feidhmiú cuí an mhargaidh inmheánaigh sa ghás a áirithiú;
- (b) rialacha neamh-idirdhealaitheacha a shocrú maidir le coinníollacha rochtana ar shaoráidí gáis nádúrtha leachtaigh (GNL) agus ar shaoráidí stórála;
- (c) teacht chun cinn margaí mórdhíola trasteorann atá trédhearcach agus ag feidhmiú go cuí a éascú mar aon le margadh mórdhíola trédhearcach atá ag feidhmiú go cuí; meicníochtaí a sholáthar chun na rialacha seo a chomhchuíbhiú ionas go gceadaítear trádáil le, agus soláthar gáis chuig, custaiméirí miondíola trasteorann.

Ní bheidh an Rialachán seo, cé is moite d'Airteagal 6a(4), infheidhme maidir le saoráidí stórála atá folaithe faoi Airteagal 19(3) nó (4) de Threoir 2003/55/CE.

Ar na cuspóirí dá dtagraítear sa chéad fhomhír áireofar socrú prionsabal comhchuíbhithe i gcomhair taraifí, nó na modheolaíochtaí is bun lena ríomh, i gcomhair rochtana ar an líonra, bunú seirbhísí rochtana do thríú páirtithe agus prionsabail chomhchuíbhithe a bhaineann le leithdháileadh toillte agus bainistiú ar phlúchadh, cinntiú ceanglas trédhearcachta, rialacha cothromaithe agus muirir i leith éagothroime agus trádáil i dtoilleadh a éascú."

- (2) Leasaítear Airteagal 2 mar seo a leanas:

- (a) cuirtear na sainmhínithe seo a leanas le mír 1:

"24. ciallaíonn 'toilleadh saoráide GNL' toilleadh a bheadh ag críochfort GNL i gcomhair leachtú gáis nádúrtha nó allmhairiú, dí-ualú, seirbhísí coimhdeacha, stóráil shealadach agus athghású GNL,

25. ciallaíonn 'spás' an méid gáis a bhfuil sé de chead ag úsáideoir saoráide stórála a úsáid chun gás a stóráil;

26. ciallaíonn 'inseachadacht' an ráta ag a bhfuil sé de chead ag an úsáideoir stórála gás a asbhaint as an tsaoráid stórála;
27. ciallaíonn 'in-insteallacht' an ráta ag a bhfuil sé de chead ag an úsáideoir stórála gás a instealladh sa tsaoráid stórála;
28. ciallaíonn 'toilleadh stórála' aon teaglaím spáis, in-insteallachta agus inseachadachta
29. ciallaíonn 'Gníomhaireacht' an Gníomhaireacht um Chomhar idir Rialtóirí Fuinnimh arna bunú le Rialachán (CE) Uimh. ..."19

(b) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2:

"2. Gan dochar do na sainmhínithe i mír 1 den Airteagal seo beidh na sainmhínithe atá in Airteagal 2 de Threoir 2003/55/CE, atá ábhartha do chur i bhfeidhm an Rialacháin seo, infheidhme freisin cé is moite den sainmhíniú a dhéantar ar tharchur i bpointe 3 den Airteagal sin.

Beidh na sainmhínithe a thugtar i bpointí 3 go 23 de mhír 1 den Airteagal seo maidir le tarchur, infheidhme de réir analaí maidir le saoráidí stórála agus saoráidí GNL."

(3) Cuirtear isteach na hAirteagail 2a go 2h seo a leanas:

"Airteagal 2a

Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis

Beidh comhar idir na hoibreoirí córais tarchurtha go léir ag leibhéal an Chomhphobail trí Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis a bhunú d'fhonn an bainistiú is fearr is féidir agus forás iontaofa teicniúil a dhéanamh ar an líonra tarchurtha Eorpach do ghás

Airteagal 2b

Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis a bhunú

1. Faoi cheann [...], ar a dhéanaí, déanfaidh na hoibreoirí córais tarchurtha gáis na cáipéisí seo a leanas a thíolacadh don Choimisiúin agus don Gníomhaireacht, cáipéisí a bhaineann le Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis atá le bunú – dréacht-reachtanna, liosta na gcomhaltaí todhchaí agus dréachtrialacha nós imeachta, lena n-áirítear rialacha nós imeachta a bhaineann leis an gcomhairliúchán a rinneadh le geallsealbhóirí eile.

¹⁹ OJ L.....

2. Tráth nach déanaí ná sé seachtaine ó na cáipéisí a fháil, tabharfaidh an Gníomhaireacht tuairim uathí don Choimisiún maidir leis na dréacht-reachtanna, liosta na gcomhaltaí agus dréachtrialacha nós imeachta.
3. Tabharfaidh an Coimisiún tuairim uaidh maidir leis na dréacht-reachtanna, liosta na gcomhaltaí agus dréachtrialacha nós imeachta tráth nach déanaí ná 3 mhí ón tuairim a fháil ón nGníomhaireacht.
4. Tráth nach déanaí ná 3 mhí ón tuairim a fháil ón gCoimisiún, bunóidh na hoibreoirí córais tarchurtha Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis, glacfar lena reachtanna agus lena rialacha nós imeachta agus foilseofar iad.

Airteagal 2c

Cúraimí Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis

1. Glacfaidh Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis leo seo a leanas:
 - (a) cóid theicniúla agus mhargaidh sna réimsí a luaitear i mír 3;
 - (b) uirlisí coiteanna d'oibriú an líonra agus comhphleananna taighde;
 - (c) plean infheistíochta 10 mbliana gach dara bliain;(d) clár oibre bliantúil;
 - (e) tuarascáil bhliantúil;
 - (f) tuar bliantúil ar sholáthar an tsamhraidh agus an gheimhridh.
2. Is éard a bheidh sa chlár oibre bliantúil dá dtagraítear i mír 1(d) liosta de, agus tuairisc ar, na cóid theicniúla agus mhargaidh, plean maidir le comhordú ar oibriú an líonra agus gníomhaíochtaí taighde agus forbartha, a bheidh le tarraingt suas sa bhliain sin agus féilire tascach.
3. Is éard a fholóidh na sainchóid theicniúla agus mhargaidh, i gcomhréir leis na tosaíochtaí a sainmhíníodh sa chlár oibre bliantúil:
 - (a) rialacha cinnteachta agus iontaofachta;
 - (b) rialacha maidir le nasc leis an ngreille agus rochtain ar an ngreille;
 - (c) rialacha maidir le malartú agus socrú sonraí;
 - (d) rialacha maidir le comh-inoibritheacht;
 - (e) nósanna imeachta oibríochtúla i gcás éigeandála;
 - (f) rialacha maidir le leithdháileadh toillte agus bainistiú ar phlúchadh;
 - (g) rialacha trádála;
 - (h) rialacha maidir le trédhearcacht;

- (i) rialacha cothromaithe lena n-áirítear rialacha maidir le nósanna imeachta ainmniúcháin, rialacha maidir le muirir i leith éagothroime agus rialacha maidir le cothromú oibríochtúil idir chórais na n-oibreoirí córais tarchurtha.
 - (j) rialacha maidir le struchtúir chomhchuibhithe do tharaifí iompair;
 - (k) éifeachtacht fuinnimh maidir leis na líonraí gáis.
4. Déanfaidh Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis monatóireacht ar chur chun feidhme na gcód teicniúil agus margaidh agus cuirfidh sé torthaí na ngníomhaíochtaí monatóireachta ar áireamh sa tuarascáil bhliantúil dá dtagraítear i mír 1(e).
 5. Foilseoidh Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis gach dara bliain plean infheistíochta líonra 10 mbliana uile-Chomhphobail. Áireofar sa phlean infheistíochta samhaltú an líonra chomhtháite, forbairt cásanna, tuarascáil ar leorgacht an tsoláthair agus an éilimh agus measúnú ar bhuanfas an chórais. Tógfaidh an plean infheistíochta, go háirithe, ar na pleananna náisiúnta infheistíochta agus ar na Treoirlínte do na líonraí fuinnimh traseorpacha i gcomhréir le Cinneadh Uimh. 1364/2006/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²⁰. Tabharfaidh an plean infheistíochta bearnaí infheistíochta chun suntais, go mór mór maidir le toilleadh trasteorann.
 6. Arna iarraidh sin ón gCoimisiún, cuirfidh Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis comhairle ar an gCoimisiún maidir le glacadh Treoirlínte mar atá arna leagan síos in Airteagal 9.

Airteagal 2d

An Ghníomhaireacht i mbun monatóireachta

1. Déanfaidh an Ghníomhaireacht monatóireacht ar Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis maidir le comhlíonadh na gcúraimí dá dtagraítear in Airteagal 2c(1).
2. Déanfaidh Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis na dréachtchóid theicniúla agus mhargaidh, an dréachtphlean infheistíochta 10 mbliana agus an dréachtchlár oibre bliantúil, lena n-áirítear an fhaisnéis a bhaineann leis an bpróiseas comhairliúcháin, a thíolacadh don Ghníomhaireacht.

Féadfaidh an Ghníomhaireacht tuairim uaithi a thabhairt do Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis tráth nach déanaí ná 3 mhí tráth iad a fháil.

Tabharfaidh an Ghníomhaireacht tuairim a mbeidh bonn cirt léi don Choimisiún i gcás go bhfuil sí den tuairim nach n-áirítear an dréachtchlár oibre bliantúil ná an dréachtphlean infheistíochta 10 mbliana neamh-idirdhealú, iomaíocht éifeachtúil agus feidhmiú éifeachtach an mhargaidh.

²⁰ IO L 262, 22.9.2006, lch.1.

Airteagal 2e

Na cóid theicniúla agus mhargaidh a bhunú agus a mheasúinú

1. Féadfaidh an Coimisiún, tar éis dó dul i gcomhairle leis an nGníomhaireacht, cuireadh a thabhairt do Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis, laistigh d'achar réasúnta ama, cóid a ullmhú sna réimsí a liostaítear in Airteagal 2c(3) i gcás go bhfuil sé den tuairim go bhfuil gá le cóid den sórt sin d'fheidhmiú éifeachtach an mhargaidh.
2. Tabharfaidh an Gníomhaireacht tuairim a mbeidh bonn cirt léi don Choimisiún i gcás go mbeidh sí den tuairim:
 - (a) nach n-áiritheoidh cód teicniúil nó margaidh arna ghlacadh ag Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis sna réimsí a liostaítear in Airteagal 2c(3) neamh-idirdhealú, iomaíocht éifeachtúil agus feidhmiú éifeachtach an mhargaidh; .
 - (b) go bhfuil teipthe ar Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis teacht ar chomhaontú laistigh d'achar réasúnta ama maidir le cód teicniúil nó margaidh sna réimsí a liostaítear in Airteagal 2c(3);
 - (c) go bhfuil teipthe ar na hoibreoirí córais tarchurtha cód teicniúil nó margaidh a chomhlíonadh, cód arna ghlacadh ag Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis sna réimsí a liostaítear in Airteagal 2c(3);
3. Féadfaidh an Coimisiún treoirlínte a ghlacadh, ar a thionscnamh féin nó ar mholadh ón nGníomhaireacht, maidir leis na réimsí a liostaítear in Airteagal 2c(3) i gcás go bhfuil sé den tuairim:
 - (a) nach n-áiritheoidh cód teicniúil nó margaidh arna ghlacadh ag Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis sna réimsí a liostaítear in Airteagal 2c(3) neamh-idirdhealú, iomaíocht éifeachtúil agus feidhmiú éifeachtach an mhargaidh;
 - (b) go bhfuil teipthe ar Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis teacht ar chomhaontú laistigh d'achar réasúnta ama maidir le cód teicniúil nó margaidh sna réimsí a liostaítear in Airteagal 2c(3);
 - (c) go bhfuil teipthe ar na hoibreoirí córais tarchurtha cód teicniúil nó margaidh a chomhlíonadh, cód arna ghlacadh ag Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis sna réimsí a liostaítear in Airteagal 2c(3);

Glacfar leis na bearta sin, atá deartha chun eilimintí neamhriachtanacha den Rialachán seo a leasú trína fhorlíonadh, de réir an nós imeachta rialúcháin lena ngabhann grinnscrúdú dá dtagraítear in Airteagal 14(2).
4. Ní dhéanfaidh mír 3 aon dochar do cheart an Choimisiúin na treoirlínte mar atá leagtha amach in Airteagal 9 a ghlacadh agus a leasú.

Airteagal 2f

Comhairliúcháin

1. Le linn dó a chuid cúraimí a chomhlíonadh, rachaidh an Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis i gcomhairle go forleathan leis na páirtithe margaidh go léir is cuí, go luath agus i slí oscailte agus thrédhearcach, go háirithe agus é i mbun ullmhúcháin ar na cóid theicniúla agus mhargaidh agus ar a chlár oibre bliantúil dá dtagraítear in Airteagal 2c(1) agus (3); áireofar le linn an chomhairliúcháin gnóthais soláthair, custaiméirí, úsáideoirí an chórais, oibreoirí córais dáileacháin, oibreoirí córais GNL agus oibreoirí córais stórála, lena n-áirítear cumainn (tionsclaíochta) ábhartha, comhlachtaí teicniúla agus cláir oibre na ngeallsealbhóirí.
2. Poibleofar na doiciméid agus na miontuairiscí cruinnithe go léir a bhaineann leis na saincheistanna dá dtagraítear i mír 1.
3. Sula nglacfar an clár oibre bliantúil agus na cóid theicniúla agus mhargaidh dá dtagraítear in Airteagal 2c(1) agus (3), tabharfaidh an Líonra Eorpach Oibreoirí Córais Tarchurtha Gáis le fios na barúlacha a fuarthas le linn an chomhairliúcháin agus an tslí ina cuireadh na tuairimí sin san áireamh. Tabharfaidh sé cúiseanna le fios i gcás nár cuireadh barúlacha san áireamh.

Airteagal 2g

Costais

Beidh na costais a bhaineann le gníomhaíochtaí Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis a luaitear in Airteagail 2a go 2h de mhuirear ar na hoibreoirí córais tarchurtha agus cuirfear san áireamh iad agus na taraifí á ríomh.

Airteagal 2h

Comhar réigiúnach idir na hoibreoirí córais tarchurtha

1. Bunóidh na hoibreoirí córais tarchurtha comhar réigiúnach laistigh de Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis a rannchuideoidh leis na cúraimí a luaitear in Airteagal 2c(1). Foilseoidh siad, go háirithe, plan réigiúnach infheistíochta gach dara bliain, agus féadfaidh siad cinntí infheistíochta a dhéanamh bunaithe ar an bplan réigiúnach infheistíochta.

Ní fhéadfaidh an plan réigiúnach infheistíochta bheith i gcodarsnacht leis an bplan infheistíochta 10 mbliana dá dtagraítear in Airteagal 2c(1)(c).
2. Cuirfidh na hoibreoirí córais tarchurtha socruithe oibríochtúla chun cinn chun bainistiú barrmhaith ar an líonra a áirithiú, agus cuirfidh siad ar aghaidh forbairt malartán fuinnimh, toilleadh trasteorann a leithdháileadh trí cheant intuigthe agus comhtháthú na sásanna cothromaithe.

3. Féadfaidh an Coimisiún an limistéar geografach a bheidh folaithe ag gach struchtúr réigiúnach comhair ar leith a shainmhíniú. Glacfar leis an mbeart sin, atá deartha chun eilimintí neamhriachtanacha den Rialachán seo a leasú trína fhorlíonadh, de réir an nós imeachta rialúcháin lena ngabhann grinnscrúdú dá dtagraítear in Airteagal 14(2).

Chun na críche sin, féadfaidh an Coimisiún dul i gcomhairle le Líonra Eorpach na nOibreoirí Córais Tarchurtha Gáis agus leis an nGníomhaireacht."

- (4) Cuirtear an ceathrú fomhír seo a leanas le hAirteagal 3(1):

"Socrófar na taraifí le haghaidh úsáideoirí an líonra go leithleach agus go neamhspleách i gcomhair gach aon phointe isteach ar an gcóras tarchurtha agus amach ón gcóras tarchurtha. Déanfar na táillí i leith an líonra a ríomh bunaithe ar rianta conartha."

- (5) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad theideal Airteagal 4:

"Seirbhísí rochtana do thríú páirtithe a bhaineann leis na hoibreoirí córais tarchurtha";

- (6) Cuirtear isteach an tAirteagal 4a seo a leanas:

"Airteagal 4a

Seirbhísí rochtana do thríú páirtithe a bhaineann le saoráidí stórála agus GNL

1. Déanfaidh na hoibreoirí córais stórála agus córais GNL:
 - (a) a áirithiú go dtairgfídh siad seirbhísí ar bhonn neamh-idirdhealaitheach do gach aon úsáideoir líonra a dhéanfaidh freastal ar éileamh an mhargaidh; go háirithe, i gcás go dtairgfídh oibreoir córais GNL nó oibreoir córais stórála an tseirbhís chéanna do chustaiméirí difriúla, déanfaidh sé é sin de réir téarmaí agus coinníollacha conartha coibhéiseacha;
 - (b) seirbhísí a thairiscint atá comhoiriúnach le húsáid córas iompair gáis idirnasetha agus rochtain a éascú trí chomhar leis an oibreoir córais tarchurtha;
 - (c) aon fhaisnéis ábhartha a phoiblíú, go háirithe sonraí maidir le húsáid agus le hinfhaighteacht seirbhísí, i dtréimhse ama atá comhoiriúnach leis na riachtanais réasúnta tráchtála atá ag úsáideoirí na saoráidí stórála agus GNL.
2. Déanfaidh na hoibreoirí córais stórála:
 - (a) seirbhísí rochtana atá daingean agus in-idirbhriste a sholáthar do thríú páirtithe; beidh tionchar ag an dóchúlacht le hidirbhriseadh ar phraghas an toillte in-idirbhriste;
 - (b) seirbhísí fadtéarmacha agus gearrthéarmacha a thairiscint d'úsáideoirí na saoráidí stórála;

- (c) seirbhísí cuachta agus díchuachta spáis stórála, in-instealltachta agus inseachadtachta a thairiscint d'úsáideoirí na saoráidí stórála.
3. Ní bheidh mar thoradh leis na conarthaí GNL agus leis na conarthaí saoráidí stórála taraifí atá níos airde go treallach i gcásanna ina síneofar iad:
- (a) lasmuigh de bhliain gáis nádúrtha ag a bhfuil dátaí tosaigh neamhchaighdeánacha nó
- (b) d'achar níos giorra ná conradh caighdeánach iompair agus stórála ar bhonn bliantúil.
4. Féadfar seirbhísí rochtana do thríú páirtithe a bhronnadh, nuair is cuí, faoi réir ráthaíochtaí cuí ó úsáideoirí an líonra maidir le creidmheasacht úsáideoirí den sórt sin. Ní fhéadfaidh ráthaíochtaí den sórt sin bheith ina mbacainní míchuí ar iontráil sa mhargadh agus ní mór dóibh bheith neamh-idirdhealaitheach, trédhearcach agus comhréireach.
5. Beidh dlisteanacht bunaithe ar shriantaí teicniúla leis na teorainneacha conartha ar an mionmhéid is gá do thoilleadh saoráide GNL agus do thoilleadh stórála, agus ceadóidh siad d'úsáideoirí beaga stórála rochtain a fháil ar sheirbhísí stórála."
- (7) Leasaítear Airteagal 5 mar seo a leanas;
- (a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad an teidil:
- "Prionsabail maidir le meicníochtaí do leithdháileadh toillte agus nósanna imeachta bainistithe plúchta a bhaineann leis na hoibreoirí córais tarchurtha";
- (b) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 3:
- "3. Cuirfidh na hoibreoirí córais tarchurtha chun feidhme, agus foilseoidh siad, nósanna imeachta neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha a bhaineann le bainistiú ar phlúchadh, nósanna imeachta atá bunaithe ar na prionsabail seo a leanas:
- (a) i gcás plúchta chonarthaigh, tairgfídh an t-oibreoir córais tarchurtha an toilleadh nach bhfuil in úsáid don bhunmhargadh lá roimh ré ar a laghad agus ar bhonn in-idirbhriste;
- (b) beidh sé de chead ag úsáideoirí líonraí ar mian leo amhlaidh an toilleadh conraithe atá acu nach bhfuil in úsáid a fholigeann nó a athdhíol leis an margadh tánaisteach. D'fhéadfadh go mbeadh gá ag na Ballstáit le fógra nó le faisnéis ó úsáideoirí an líonra maidir leis an oibreoir córais tarchurtha."
- (c) scriostar mír 4;
- (d) cuirtear isteach an mhír 6 seo a leanas:

"6. Déanfaidh na hoibreoirí córais tarchurtha measúnú rialta ar éileamh an mhargaidh ar infheistíocht nua. Agus infheistíochtaí nua á bpleanáil, déanfaidh na hoibreoirí córais tarchurtha measúnú ar éileamh an mhargaidh."

(8) Cuirtear isteach an tAirteagal 5a seo a leanas:

"Airteagal 5a

Prionsabail maidir le meicníochtaí do leithdháileadh toillte agus nósanna imeachta bainistithe plúchta a bhaineann leis na saoráidí stórála agus na saoráidí GNL

1. Cuirfear an t-uasmhéid stórála agus toilleadh na saoráide GNL ar fáil do na páirtithe margaidh, ag cur sláine agus oibriú an chórais san áireamh.
2. Cuirfidh na hoibreoirí córais GNL agus na hoibreoirí córais stórála chun feidhme, agus foilseoidh siad, meicníochtaí neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha do leithdháileadh toillte:
 - (a) a chuirfidh comharthaí eacnamaíocha cuí ar fáil chun go n-úsáidtear an t-uasmhéid den toilleadh agus go n-úsáidtear é go héifeachtach;
 - (b) a bheidh comhoiriúnach leis an meicníocht mhargaidh lena n-áirítear spotmhargaí agus moil trádála, agus a bheidh solúbtha agus cumasach, ag an tráth céanna, chun oiriúnú a dhéanamh do na himthosca margaidh atá i mbun forbartha;
 - (c) a bheidh comhoiriúnach leis na córais idirnasctha chun rochtain a fháil ar an líonra.
3. Áireofar bearta i gconarthaí na saoráidí GNL agus na saoráidí stórála, chun bac a chur le cnapadh toillte, trí na prionsabail seo a leanas a chur san áireamh, agus a mbeidh feidhm acu i gcás plúchta chonarthaigh:
 - (a) tairgfidh an t-oibreoir córais an toilleadh saoráide GNL agus an toilleadh stórála nach bhfuil in úsáid don bhunmhargadh; i gcás na saoráidí stórála tarlóidh sé seo lá roimh ré ar a laghad agus ar bhonn in-idirbhriste,
 - (b) Beidh sé de chead ag na húsáideoirí saoráidí GNL agus stórála ar mian leo amhlaidh an toilleadh conraithe atá acu nach bhfuil in úsáid a fholigeán nó a athdhíol leis an margadh tánaisteach."

(9) Leasaítear Airteagal 6 mar seo a leanas:

- (a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad an teidil:

"Ceanglais trédhearcachta a bhaineann le hoibreoirí córais tarchurtha"

- (b) scriostar mír 5;
- (c) cuirtear isteach an mhír 7 seo a leanas:

"7. Poibleoidh na hoibreoirí córais tarchurtha faisnéis *ex-ante* agus *ex-post* a bhaineann le soláthar agus le héileamh, bunaithe ar ainmniúcháin, réamhaisnéisí agus sreabha isteach agus amach as an gcóras a réadaíodh. Léireoidh leibhéal mionsonraithe na faisnéise a phoibleofar an fhaisnéis atá ar fáil don oibreoir córais tarchurtha.

Poibleoidh na hoibreoirí córais tarchurtha na bearta a ghlacfar agus na costais a thabhfófar agus an t-ioncam a ghinfear chun an córas a chothromú.

Tabharfaidh na páirtithe margaidh i dtrácht na sonraí dá dtagraítear san Airteagal seo do na hoibreoirí córais tarchurtha."

(10) Cuirtear isteach na hAirteagail 6a agus 6b seo a leanas:

"Airteagal 6a

Ceanglais trédhearcachta a bhaineann le saoráidí stórála agus le saoráidí GNL

1. Poibleoidh na hoibreoirí córais GNL agus na hoibreoirí córais stórála faisnéis mhionsonraithe a bhaineann leis na seirbhísí á dtairiscint acu agus na coinníollacha ábhartha atá i bhfeidhm, mar aon leis an fhaisnéis theicniúil is gá d'úsáideoirí na saoráidí GNL agus stórála chun rochtain éifeachtúil a fháil ar na saoráidí GNL agus ar na saoráidí stórála.
2. Poibleoidh gach oibreoir córais GNL agus gach oibreoir córais stórála, i leith na seirbhísí arna soláthar acu, faisnéis maidir leis an toilleadh stórála agus GNL atá conraithe agus nach bhfuil in úsáid ar bhonn uimhriúil rialta agus atrátha agus i slí chaighdeánaithe atá furasta le húsáid.
3. Nochtóidh na hoibreoirí córais GNL agus na hoibreoirí córais stórála, i gcónaí, an fhaisnéis a cheanglaíonn an Rialachán seo orthu i slí atá bríoch inchainníochtaithe soiléir agus inrochtana go héasca agus ar bhonn neamh-idirdheallaitheach.
4. Poibleoidh gach oibreoir córais GNL agus córais stórála an méid gáis atá i ngach saoráid stórála nó GNL, insreabhadh agus eis-sreabhadh, agus an toilleadh stórála agus GNL nach bhfuil in úsáid, lena n-áirítear i gcás na saoráidí sin atá díolmhaithe ó rochtain do thríú páirtithe. Cuirfear an fhaisnéis in iúl freisin don oibreoir córais tarchurtha a phoibleoidh í ar leibhéal comhiomlánaithe i gcomhair gach córais nó gach fochórais ar leith mar a shainmhínítear faoi na pointí ábhartha. Déanfar an fhaisnéis a nuashonrú uair in aghaidh an lae ar a laghad.

Airteagal 6b

Coimeád taifid i gcomhair oibreoirí córais

"Coimeádfaidh na hoibreoirí córais tarchurtha, na hoibreoirí córais stórála agus na hoibreoirí córais GNL ar fáil don údarás rialála náisiúnta, don údarás náisiúnta iomaíochta agus don Choimisiún, do thréimhse cúig bliana, gach faisnéis dá dtagraítear in Airteagal 6 agus 6a, agus sa tríú cuid den Iarscríbhinn."

(11) Leasaítear Airteagal 7 mar seo a leanas:

(a) cuirtear an abairt seo a leanas isteach ag deireadh mhír 1: "Beidh na rialacha cothromaithe bunaithe ar an margadh.";

(b) cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2:

"2. Lena áirithiú go nglacfaidh na húsáideoirí líonraí bearta coisctheacha ag am tráthúil, soláthróidh na hoibreoirí córais tarchurtha faisnéis leordhóthanach thráthúil agus iontaofa ar líne maidir le stádas cothromaithe na n-úsáideoirí líonraí.

Léireoidh an fhaisnéis arna soláthar an leibhéal faisnéise atá ar fáil don oibreoir córais tarchurtha agus an tréimhse shocraíochta dá ríomhtar muirir i leith éagothroime.

Ní ghearrfar aon táille i leith soláthar faisnéise dá leithéid."

(c) scriostar míreanna 4, 5 agus 6.

(12) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 8:

"Airteagal 8

Trádáil i gcearta toillte

Glacfaidh gach oibreoir córais tarchurtha, stórála agus GNL bearta réasúnacha ionas go mbeidh na cearta toillte iomlán intrádála agus chun trádáil dá leithéid a éascú. Forbróidh gach oibreoir dá leithéid iompar comhchuibhithe, saoráid GNL agus conarthaí agus nósanna imeachta stórála don bhunmhargadh chun trádáil thánaisteach sa toilleadh a éascú agus aistriú na mbunchearta toillte a aithint i gcás ina bhfógróidh úsáideoirí an chórais amhlaidh.

Fógrófar an t-iompar comhchuibhithe agus na conarthaí agus na nósanna imeachta a bhaineann le saoráid GNL agus le stóráil do na húdaráis rialála."

(13) Cuirtear isteach an tAirteagal 8a seo a leanas:

"Airteagal 8a

Margaí miondíola

Chun teacht chun cinn margaí miondíola trasteorann atá trédhearcach agus ag feidhmiú go cuí a éascú ar bhonn réigiúnach agus Comhphobail, áiritheoidh na Ballstáit go sainmhíneofar na ról agus na freagrachtaí atá ar na hoibreoirí córais tarchurtha, oibreoirí córais dáileacháin, gnóthais soláthair agus custaiméirí agus, más gá, páirtithe margaidh eile maidir le socrúithe conartha, tiomantas do chustaiméirí, malartú sonraí agus rialacha socraithe, úinéireacht sonraí agus freagracht i leith méadraithe.

Poibleofar na rialacha seo, ceapfar iad chun an rochtain do chustaiméirí a chomhchuibhiú thar teorainneacha agus beidh siad faoi réir athbhreithnithe ag na húdaráis rialála."

(14) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhíreanna 1 agus 2 d'Airteagal 9:

"1. Nuair is cuí, sonrófar a leanas sna treoirlínte a thugann an méid íosta comhchuibhithe is gá chun aidhm an Rialacháin seo a bhaint amach:

- (a) sonraí maidir le seirbhísí rochtana do thríú páirtithe lena n-áirítear cuma, fad agus ceanglais eile na seirbhísí sin, i gcomhréir le hAirteagail 4 agus 4a;
- (b) sonraí maidir leis na prionsabail is bun leis na meicníochtaí do leithdháileadh toillte agus maidir le cur i bhfeidhm nósanna imeachta a bhaineann le bainistiú ar phlúchadh i gcás plúchta chonarthaigh, i gcomhréir le hAirteagail 5 agus 5a;
- (c) sonraí maidir le soláthar faisnéise agus sainmhíniú ar an bhfaisnéis theicniúil a bhfuil gá ag na húsáideoirí líonraí léi chun rochtain éifeachtúil a fháil ar an gcóras agus sainmhíniú ar na pointí ábhartha go léir a bhaineann le ceanglais trédhearcachta, lena n-áirítear an fhaisnéis is gá a fhoilsiú ag na pointí ábhartha go léir agus an sceideal ama a leanfar agus an fhaisnéis seo á foilsiú, i gcomhréir le hAirteagail 6 agus 6a;
- (d) sonraí maidir leis an modheolaíocht i leith taraifí, i gcomhréir le hAirteagal 3;
- (e) sonraí maidir le rialacha cothromaithe, i gcomhréir le hAirteagal 7;
- (f) sonraí maidir le nósanna imeachta don bhunmhargadh a éascóidh an trádáil ar thoilleadh sa mhargadh tánaisteach agus aistriú na mbunchearta toillte idir na húsáideoirí líonraí, i gcomhréir le hAirteagal 8;
- (g) sonraí maidir le saincheisteanna a bhaineann leis an margadh miondíola agus a fholaítear faoi Airteagal 8a;
- (h) sonraí maidir leis an ábhar a liostaítear in Airteagal 2c(3).

2. Tá treoirlínte maidir leis na saincheisteanna a liostaítear i míreanna 1(a), (b) agus (c) leagtha amach san Iarscríbhinn maidir le hoibreoirí córais tarchurtha.

Féadfaidh an Coimisiún na treoirlínte dá dtagraítear sa chéad fhomhír a leasú agus treoirlínte a ghlacadh maidir leis na saincheisteanna a liostaítear i mír 1. Glacfar leis na bearta sin, atá deartha chun eilimintí neamhriachtanacha den Rialachán seo *inter alia* a leasú trína fhorlíonadh, de réir an nós imeachta rialúcháin lena ngabhann grinnscrúdú dá dtagraítear in Airteagal 14(2)."

(15) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 2 d'Airteagal 14:

"2. I gcás ina ndéanfar tagairt don mhír seo, beidh feidhm ag Airteagal 5a(1), (2), (3) agus (4), agus ag Airteagal 7 de Chinneadh 1999/468/CE, ag féachaint d'fhorálacha Airteagal 8 de."

(16) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad phointe (b) d'Airteagal 16:

"(b) idirnascairí idir Ballstáit, saoráidí GNL agus saoráidí stórála agus méaduithe suntasacha ar thoilleadh sa bhonneagar reatha agus modhnuithe ar bhonneagar dá leithéid a chuidíonn le foinsí nua soláthair gáis a fhorbairt mar a dtagraítear in Airteagal 22(1) agus (2) de Threoir 2003/55/CE atá díolmhaithe ó fhorálacha Airteagail 7, 18, 19, 20 nó 25(2), (3) agus (4) den Treoir sin fad is atá siad díolmhaithe ó na forálacha dá dtagraítear san fhomhír seo, cé is moite d'Airteagal 6a.4 den Rialachán seo; nó"

(17) Leasaítear an tIarscríbhinn mar seo a leanas:

(a) cuirtear an méid seo a leanas in ionad theideal phointe 1:

"Seirbhísí rochtana do thríú páirtithe a bhaineann leis na hoibreoirí córais tarchurtha";

(b) cuirtear an méid seo a leanas in ionad theideal phointe 2:

"Prionsabail maidir le meicníochtaí do leithdháileadh toillte agus nósanna imeachta bainistithe plúchta a bhaineann leis na hoibreoirí córais tarchurtha agus a gcur i bhfeidhm i gcás plúchta chonarthaigh, agus".

Airteagal 2

Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm ar an bhfichiú lá tar éis a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an [...]

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
An tUachtarán
[...]

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán
[...]